PROMIN

ПРОМІНЬ

No. 3
MARCH
1984

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XXV БЕРЕЗЕНЬ 1984 Ч. 3

Виходить раз у місяць

Видає

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 3 MARCH, 1984 VOL. XXV

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$12.00
Передплата до інших країн	12.00
Поодиноке число	1.20

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$12.00
Subscription in other countries	12.00
Single copy	1.20

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи і виправляти мову. Хочемо дати місце в журналі всім тим, що дописують тому всякі дописи мусять бути чітко написані і без обширних описів.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

Уляна Пелех — У літньому саду у Петербурзі 1
О. Розумна — Стипендії „Альфи-Омеги" 2
Антін Рудницький — Жінка в українській музиці 3
— Леся Федейко 5
— Уляна Головач-Аміот 6
Уляна Пелех — Євген Сверстюк 7
— Відзначення заслуженої Феонії Пелех 12
Анна Троян — Українські жіночі організації в майбутньому 13
Helen Raycheba, Convenor — Special Committee on Pornography & Prostitution 15
Halyna Melnyk — Some Hightlights the World Congress of Free Ukrainians 17
— Скромні піонерки сучасниці 18
Summer Canada '84 19
Нашим дітям 20
Анна Шевель — Семінар Ман. Пров. Екзекутиви 21
Докія Черевик — З минулим у майбутнє 21
Громадська і родинна хроніка 23
Річні звіти відділів 26
Квіти незабутнім 31
Стефанія Кульба — Довкола дому 32
Українська вишивка 32
Пресовий фонд 33

НА ОБКЛАДИНЦІ: Леонід Молодожанин — Пам'ятник Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі

ВИДАННЯ, ЩО ЇХ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК

Блискуча зоря, княжна Анна Всеволодівна, Митр. Іларіон	$ .25
Вибране, Г. Мандрика	1.50
Видатні жінки Українки, Н. Полонська-Василенко	6.00
Довідник про Союз Українок Канади	.10
Дорогами Сорокріччя, Н. Когуська	1.50
Збірка матеріялів, 100-річчя з дня народження Лесі Українки	2.00
На крилах пісень, пісні з нотами на слова Лесі Українки	10.00
На Роковини Івана Франка	1.00
П'єса, „За нами, сестри!" — Анна Звоздецька	1.50
П'єси для молоді	3.00
Програма для садочків, С. Магус	3.00
Програма для Молодших Відділів СУМК	2.00
Програма на свято Л. Українки і О. Кобилянської	1.00
Програма на свято Св. Миколая	3.00
Про життя і творчість Ольги Кобилянської	1.00
Підручник для Надзірної Ради Молодших Відділів СУМК	10.00
50-річчя здобуття громадських прав укр. жінки, Г. Янішевська	.75
Статут Союзу Українок Канади	.25
Твори Лесі Українки, в англійській мові, КУК	7.50
Три сильветки, Л. Білецький	1.00
Українські коляди, С. Яременко	.75
Українська жінка в хореографії, М. Пастернакова	2.00
Чарівний діямант, М. Погідний-Угорчак	2.00
Юний Скоморох, п'єси для молоді	5.00

ТАКОЖ МАЄМО НА СКЛАДІ:

Портрет Лесі Українки	2.00
Прапорчики, на ньому смолоскип, тризуб, клиновий листок	1.50
СМОЛОСКИП — відзнака Союзу Українок Канади	15.00
Срібні ложечки з смолоскипом	12.00
Програма для садочків, С. Магус	3.00
Релігійні пісні для недільних і рідних шкіл	3.50
Світанок — співанник для дітей	7.50
Ukrainian Embroidery Designs and Stitches	12.00
Pysanka: Icon of the Universe — Museum of U.W.A.C.	6.00

Додайте 10% на опалту пошти! Пишіть до:

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA

612 24th St. East

Saskatoon, Sask. S7K 0L1

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

У ЛІТНЬОМУ САДУ У ПЕТЕРБУРЗІ

Як же це добре, що в Петербурзі білі ночі! Тепер у Тараса почалося подвійне життя. Удень він працював з усією ширяївською челяддю, а вночі, коли всі спали, нишком одягався і йшов на своє улюблене місце в Літньому саду і писав там вірші та малював статуї античних богів.

Сидить, малює Тарас цілу ніч. Почало вже й сонце сходити. Яка тиша, який спокій зараз у цьому саду! Ех, якби можна було заспівати, заспівати рідну пісню, яку йому співали мати, сестри, дідусь в далекій Україні! Тарас перестає малювати й записує слова нової пісні, яку принесли йому почування туги за батьківщиною. Перед очима виринають села, мов писанки у вишневих садах, Дніпро, на берегах якого калина розмовляє з гнучкою лозиною. Але, ось туга зростає, в грудях Тарасових наростає буря обурення проти неволі, наростає гнів проти кріпацтва і ввижаються широкі вольні степи, а серед них Дніпро непокірний, ревучий, могутній! І на папір виливаються рядки:

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилі підійма...

Тарас швидко записує слова. Вони самі пливуть до нього, він перечитує їх і самому дивно, що так просто і складно та гарно вони написані.

**
*

Та не спалося не тільки Тарасові. Вже давно з цікавістю стежив за ним студент Академії Мистецтв, що також тужив за своїми рідними в Україні. Він нечутно підійшов до хлопця і поклав на Тарасове плече руку:

— А що ти тут робиш, хлопче?

— Я нічого не роблю. Я йду на роботу й подорозі зайшов у сад. Я малював, — відізвався Тарас, дивлячись підозріло на незнайомого, що зацікавився ним.

— А покажи, що ти малював? — запитав незнайомий.

— Оцю статую! Трохи знаю вже, що справжньому художникові треба вміти намалювати людину. А статуя оця така гарна!

— Добре, дуже добре, — мовив студент. — І часто ти сюди ходиш малювати?

— Як близько до роботи, то часто, а як ні — так під неділю.

— А ти вчишся малювати? У кого?

— Еге, вчуся у покойового майстра Ширяєва. Привіз мене сюди дідич Енгельгардт.

— А звідки ти сам будеш? — поцікавився студент.

— З Вільшаної, — відповів Тарас, усміхаючись.

— О, мій Боже! Та ти ж мій земляк! Я з тих країв! — вигукнув радісно студент, міцно обіймаючи Тараса.

— Ви з України? Це правда? Звідки, з Вільшаної? — спалахнув з радісної несподіванки Тарас.

— Яка радість! — обіймаючи Тараса, продовжував студент. — Ти обов'язково приходь до мене! У цю ж неділю приходь. Дай клаптик паперу, я запишу тобі свою адресу — спитаєш художника Івана Сошенка.

— Художника Івана Сошенка! З України, мого сусіда! Сам Бог мені вас прислав!... — вигукував Тарас. — Обов'язково прийду! Дякую! І як дякую!... Оце так зустріч!...

**
*

Заприязнився Сошенко з Тарасом. І хоч спочатку він не бачив реальних можливостей, щоб викупити Шевченка з кріпацтва, але його не покидало почуття відповідальності, щоб викупити талановитого земляка з кріпацтва. І він доклав до цього усіх зусиль. І 22 квітня 1838 року Тарас Шевченко став вільною людиною.

Коли Шевченкові вручено документ з підписом дідича про те, що він вільний, що ніякого права до нього вже не має Енгельгардт, Тарас вилетів з грамотою в руках, побіг до Со-

СТИПЕНДІЯ "АЛЬФИ-ОМЕҐИ" на 1983-84 р.

З-поміж численних аплікантів на три цьогорічні сипендії жіночого алюмнату „Альфа-Омеґа" на 1983-84 рік, були обрані: Леслі Персоаж, Росанна Вишньовська і Вівієн Осачук. Ці щорічні стипендії (цього року 500 дол. вартости кожна) є призначені для здібних студенток українського роду, які закінчили 12-ту клясу й плянують продовжувати свої студії на університеті.

Леслі закінчила Тульон Колліджет, де вона була відмінницею та активною в студентському житті. Вона була редакторкою шкільного річника, членом студентської ради, активною в різних видах спорту та драматичному гуртку. Вона також була членкою та інструкторкою танцювального ансамблю „Веселка" в Тульоні, належала до церковного хору, до різних позашкільних спортових та інших клюбів, як також акомпаніяторкою на різних імпрезах. Недавно вона закінчила курс української розговірної мови та була координаторкою літніх розвагових програм у Тульоні. Леслі є тепер на першому році факультету Точних наук на Манітобському університеті.

Росанна Вишньовська закінчила Рівертон Колліджет і тепер навчається на першому році Педагогічного факультету Манітобського університету. В середній школі вона була активною в студентській раді та брала участь у всіх видах спорту за що одержала медалю відзначення. Вона також вчила в недільній школі, належала до лижварського клюбу, була таборовою виховницею, вчила гри на фортепіяні, була директоркою державного літнього проєкту і помагала в дослідах для книжки про пенсіонерів у Рівертоні.

Вівієн Осачук була студенткою в Лестер Пірсон Колліджет та в середній школі в Елмвуд. Вона була дуже активною в підготовці шкільного річника, в спорті, в шкільних дебатах, в хорах, в українських танцювальних ансамблях і в СУМК-у. Тепер вона є керівником програми ансамблю бандуристок „Золоті ворота" й інструкторкою гри на бандурі. Вона також вчиться гри на фортепіяні і співає в хорі ім. О. Кошиця. Брала участь у таборі „Село" та була активною в фолкльорамі та Осередку, а цього року була обрана королевою павільйону „Київ". Для розваги занимається спортом нуркування, вчить плавання й була на курсах французької мови в Квебеку. Тепер Вівієн є на першому році Гуманістичного факультету Манітобського університету.

Нашим успішним стипендіянткам ґратулюємо й бажаємо їм гарних успіхів у студіях.

Оксана Розумна

ЗАЯВА СЕНАТОРА ПАВЛА ЮЗИКА

У зв'язку зі статтями в комуністичній газеті „Життя і Слово" 5-ого і 12-ого грудня, 1983, де згадувано моє прізвище, на засіданні Президії Світового Конґресу Вільних Українців, яке відбулося в Торонті 21-ого січня, ц.р., я зложив наступну заяву:

У 1971-ому році Канада і Совєтський Союз підписали договір у справі культурних і освітних обмінів. Відтоді різні групи і делеґації з СССР відвідували Канаду і подібні групи з Канади відвідували СССР.

Коли минулого року делеґація з Радянської України, що включала переважно культурних діячів, відвідала Оттаву, президент (спікер) Сенату, який в тому часі був занятий іншими справами, попросив мене привітати цю делеґацію. Це я виконав у часі обіду в парляментарному ресторані, говорячи про обміни.

Я, як канадський сенатор, репрезентував Канаду, а **не** Комісію Прав Людини СКВУ чи яку небудь іншу організацію, до якої я належу.

Як показує мій рекорд 20-літної сенаторської праці, я не боюся говорити, навіть із ворогами, в обороні людських прав, свободи і державности українського народу.

шенка, вскочив до нього через вікно, звалив образ, що стояв на мольберті (Сошенко його якраз малював), й кинувся йому на шию, вигукуючи:

— Свобода! Свобода! Дивись, отут вона на папері!

Сошенко, зрозумівши в чому справа, і сам почав душити Шевченка в обіймах і цілувати. Сцена скінчилася тим, що обидва приятелі „розплакалися, як діти".

Уляна Пелех

Антін Рудницький

Жінка в українській музиці

Від редакції: Праця комп. Антона Рудницького „Жінка в українській музиці" була спеціяльно замовлена для збірника, якого мав видати Союз Українок Канади заходами Матірнього Союзу Українок в Нью Йорку і його голови Мілени Рудницької. Ця праця зберігалася в редакції організації поверх 20 років, яку тепер, у 100-річчя жіночого руху, частинами друкуємо.

Розглядаючи українські народні пісні, які згодом стали підставою, чи пак вихідною точкою української оригінальної музичної творчости, находимо, що до найдавніших, побіч пісень обрядових і присвячених окремим порам року, належать т. зв. пісні про жіночу долю. Факт, що вже в тих найдавніших, майже доісторичних часах нашого народу, народна творчість зосереджувалася, побіч згаданих вище, ще й власне на піснях про жіночу долю, піснях, яких одиноким, чи пак головним змістом і ядром була жінка, її переживання, її горе й радість, туга й надії, розпука й щастя, цей факт є наглядним доказом важливої ролі, яку жінка відгравала в житті українського народу й цієї пошани, яку наш нарід мав для неї від непам'ятних часів.

Старину наших народних пісень і період часу, до якого вони належать, определюємо передовсім діяпазоном їх мельодій. Чим старші пісні, тим їх діяпазон менший, коротший. Коли в найдавніших наших народних піснях їх діяпазон не переходить меж терції, то серед пісень про жіночу долю находимо такі, яких мельодійна структура замкнена заледве в інтервалі квінти, н. пр. пісня „Ой через гору та лісок" — що й свідчить про їх приналежність до дуже давнього періоду нашої народної творчости, правдоподібно ще в передхристиянській добі. Та коли таких пісень-діяпазону мельодій квінти — збереглося небагато, то в діяпазоні сексти маємо вже чимало: „Ой піду я попід лугом", „Болить, болить голівонька", „Ой пряду, пряду", „Ой давно, давно", „По світлонці хожу", „Ой через гору", „Ой сама ж я, сама" і ін. Постепенно, з розвитком культури в Україні, а внаслідок історичних подій, які завжди віддзеркалювалися в народній творчости й пісні, під впливом церковної музики та й чужої музики, яка діставалася в Україну — чи то привезена своїми людьми з мандрівок по чужих краях, чи наїздниками — наші народні пісні, між ними й жіночі, поширювали межі своїх мельодій та їх будову. Отже постають пісні про жіночу долю в діяпазоні септіми („Ой ізійду я на могилу", „Ой високо, високо" (октави), „А в вишневім садочку", „Ой Боже, Боже", „Ой тихая погодонька", „А ще сонце незаходило", „Туга мені за тугою", „Ой поплив, поплив", „Через мої да стежечки", „Ой і повій", „Ой і зрада", „Ой гаю мій, гаю", „Ой сама я сама", „Ой на калині зозуля кувала" (децими), „Ой попливи вутко", „Із-за гори, да ізза гори) та врешті й більшого діяпазону „Ой зацвіла червона калина", „Шли корови із діброви", „Ой піду я лугом", „Ой пила, пила", „Ой на гору козак воду носить", „Шумить гуде дібровонька", „Чи ти чула", „Та тече річка невеличка", „Ой глибокий колодязю", „Ой ти ненько моя старая").

Як і в інших ділянках наших народних пісень, особливо в обрядово-обжинкових і весільних — так і в піснях про жіночу долю помічаємо близьке споріднення між піснями, які походять зі Східньої й Західньої України; споріднення в мельодійній будові, в ритміці, в тексті й у загальному характері і настрою. Виїмком є тільки пісні з Лемківщини і Гуцульщини, а наслідок географічного положення цих частин нашої країни, які — з огляду на гори — були відмежовані від решти наших земель і тому виявляють своєрідну окремішність. А в випадку Лемківщини — до цього слід додати ще й сильні впливи сусідніх народів (Словаків, Мадярів, Поляків). Тому й пісні цих двох областей України мають свій окремий вид і характер. Але, коли в жіночих піснях находимо дещо відмінну будову й ритміку від таких же пісень з інших сторін, то одночасно бачимо в них спільні риси у тексті і в загальному настрою — наглядний образ єдности й суцільности народної культури нашого народу.

Будова наших жіночих пісень виявляє таку багату різнородність, що ледве чи її можна би знайти в будь-якій другій групі наших народних пісень. Отже побіч дво- і чотиро-періодових пісень знаходимо однородні групи зі складами 5 + 5 („Ой мала вдова сина сокола"), 6 + 6 („Мала Ганя мала, свекруху лихую") і зложені („Калина малина, гей, ягідки зродила"),

7 + 7 („Через лісок стеженька") і зложені („Ой летіли журавлі"), 8 + 8 („Ой за лісом, за темненьким") і зложені („А там у полі"); різнородні групи із складами 5 + 3 („Ніхто не винен, сама йди"), 5 + 4 („Ой вербо, вербо") 4 + 6 („Ой зацвила калинонька") і зложені („Чом береза у три ряди саджена"), 5 + 7 („Ой там на горі та буйний вітер"), 8 + 3 („Розпилася стара мати") і зложені ("Ой зацвила черемшина"), 8 + 4 („Ой летіла сива пава"), 8 + 5 („Рано, рано й ранесенько"), 8 + 6 („На горі, на високій").

Подібну різноманітність находимо в ритміці українських жіночих пісень. Отже побіч пісень в простих тактах 2/4 і 3/4 та часто вживаних 4/4 і 6/8 находимо багато пісень в такті 6/4 („А в вишневім садочку", „Туга мені за тугою", „Ой сама ж я, сама"), 5/4 („Чи ти ненько чула"), 7/8 („Ой давно, давно") та навіть в різних тактових угрупованнях: 2/4 і 4/4 („Ой піду я попід лугом"), 3/4 і 4/4 („Ой на гору козак воду носить"), 5/4 і 7/4 („Ой поїхав милий удорогу"). Зразковим приміром багатства ритмічної фантазії нашої народньої пісні є жіноча пісня „Ой ізійду я на могилу", якої одинадцять тактів мельодії розділені ритмічно в такий спосіб: 5/4, 6/4, 5/4, 6/4, 3/4, 4/4, 3/4, 4/4 (чотири останні такти).

Тональність майже усіх пісень про жіночу долю, мольова (мінорна), навіть зі слідами лідійських і дорицьких ладів, за виїмком відносно невеликого числа пісень веселого характеру („Дощик", „Ой мати, мати") і танкових (коломийки). Згадана сумовитість мольової тональности цих пісень є тісно зв'язана з їх тематикою, характером і настроєм -а, на загал, тематика цих жіночих, чи дівочих пісень, не дуже весела -і такий сумовитий й їх характер і настрій. Розпука по милім, який згинув, чи пропав безвісно, біль дівчини, покиненої милим, важке життя в хаті злої свекрухи, туга за матірю і рідним домом, безнадійне життя наймички, трагедія зведеної дівчини, вінчання зі старим і нелюбом, людська обмова, дівоча самота, смерть дитини, чи сестри — ось головні теми жіночих пісень.

Українські жіночі пісні є гомофонічними (одноголосовими); чим вони старші, тим більш гомофонічний їх характер. Згідно з традицією наших народних пісень, гомофонічні пісні — отже й жіночі — ніколи не виконувались хорай в цьому. І так находяться жіночі пісні, в яких, ми (як і жіночих пісень ніколи не співали мужчини). Але, як завжди й у всьому, так є виїмки коли дівчата співають їх гуртом, в унісон, в деяких місцях пісні мельодія розщіплюється на два голоси („А ще сонце не заходило", „Ой тихая погодонька", „Через мої да стежечки", „Шли корови із діброви"), так, що поруч головної мельодії виступають і підголоски. Вони звичайно „вторують" головній мельодії у терціях; часом переходять на інші інтервали, особливо квінту, а інколи й перехрещуються з головною мельодією йдучи вище неї (в таких випадках важко рішити, чи це підголосок, чи варіянт головної мельодії). Такі жіночі пісні — з підголосками — постали пізніше: підголоски в нашій народній пісенній творчости це вплив образованої верстви й, головно, многоголосового церковного співу.

Є в скарбниці нашої народної пісні групи тісно зв'язані з піснями про жіночу долю, як тематикою, так і тим, що виконували дівчата, чи жінки. Такими є пісні весільні, плачевні, похоронні, колискові й веснянки (гагівки, ягівки, троїцьки, риндзівки). Ці останні, співані — як усі інші згадані вище — в усіх частинах України майже в такій самій формі, або з варіянтами, були получені з танками, пантомімою й своєрідними грами та забавами; та тому, що всі вони в такій, чи іншій формі сполучені з другими групами наших народних пісень й до цих груп належать — пісень побутових, обрядових й великодних — їх до чисто-жіночих пісень зараховувати не можна.

У порівнянні до народньої музики, в якій українська жінка знайшла таку різнородну характеризацію в формі пісень про жіночу долю ще у вчасних дохристиянських віках, та в порівнянні зі значенням і вагою цих пісень в загальній картині народньої пісенної творчости, в українській оригінальній музиці жінка доходить до слова й починає відгравати ролю щойно в найновіших часах: в нашому, двадцятому столітті. Ціла історія розвитку української оригінальної, чи пак „штучної" музики аж до цих найновіших часів, не зв'язана з будь-якою відомою діяльністю жінок чи-то в ділянці творчої музики, як композиторок, чи відтворчої, як виконавців. Та не дуже інакше справа малася і в висококультурних західньо-европейських краях і народах: адже ж перше відоме жіноче прізвище в анналах історії всесвітньої музики — абстрагуючи від прізвищ відомих співачок ще перед тим — — було німецької піяністки-композиторки Кляри Шуман у дев'ятнадцятому столітті, дружини Роберта; після неї на музикальному обрії Европи дев'ятнадцятого століт-

ЛЕСЯ ФЕДЕЙКО

НАША МОЛОДА СИЛА

Леся Федейко під цю пору є вчителькою української та французької мов у початкових клясах державної школи в Саскатуні. Закінчила вона Саскачеванський університет 1983 року зі ступенем бакалавра освіти B.Ed. і зразу ж пішла працювати по професії.

Дочка покійного Едварда й Анни (Процентій) Федейків, Леся народилася 27-ого червня 1960 року в Гефорді, Саск., де ходила до початкової школи. З переїздом родини до Саскатуну в 1969 році тут продовжувала навчання в публичній школі.

Батько Лесі помер, коли їй було лише три роки. Її мама, Анна, перебравши обов'язки батька й матері, старалась перебороти всі життєві труднощі й з Божою поміччю заробляла на життєві потреби, виховуючи своїх дітей в українському дусі.

Леся виростала в родині, де завжди панувала рідна мова. Спершу мама посилала її до рідної школи при Катедрі Пресв. Тройці, пізніше вивчала українську мову на літніх курсах в Інституті Могили. Рік за роком отримувала відзначення, нагороди, трофеї і стипендії.

Свою вищу освіту Леся почала в Саскачеванському університеті, де в 1979 році була вибрана в обміні між Чернівецьким університетом і Саскачеванським. В Україні в Чернівцях, вона прослухала шістьтижневий курс української мови й літератури. Продовжувала свої студії в Едмонтоні й 1982 року Леся отримала ступінь B.A. **First Class Honors in Ukrainian Literature** від Альбертійського університету.

Крім формальних студій, Леся від наймолодших літ була активною в українських організаціях. Належала до молодшого й старшого СУМК, співала в церковному та в сумківському хорі в Едмонтоні. Також брала участь в танцювальнім ансамблі Люсі Павличенко і сама вчила українські танки. Провадила Леся українським гуртком в Едмонтоні, організація яка спрямовує свою активність для розвитку української молоді.

Багато разів Леся репрезентувала українську громаду: в Канадській конференції багатокультурности, та цього року в Саскатунській виставі Фолькфест. Також на 1983-85 роки Лесю вибрали до провінційної ради КУК, де вона займає екзекутивну позицію.

У Саскатуні цього року Леся зорганізувала український драматичний гурток. Мета гуртка така: з'єднати нашу молодь і затримати їх при громаді й церкві. Вона свідома того, що молодь мусить працювати в спільній єдності, себе усвідомлювати, і боронити християнську правду перед світом.

Ми певні що Леся буде використовувати всі дари, якими Господь її обдарив на добро своєї церкви та народу. Висловлюємо найкращі побажання для нашої молодої учительки, Лесі Федейко.

Приятелька родини

тя блестіли тільки піяністки: Тереса Кареніо, Софія Метнер і Анет Єсіпова. Отже, зваживши відсталість нашого народу особливо в ділянці мистецтва в порівнянні з великими державницькими народами Европи, відсталість вповні умотивовану й зрозумілу з огляду на своєрідні політичні умови, в яких наш нарід жив і розвивався, така, буцім-то, пізна чи спізнена поява жінки в українській музиці є явищем цілком нормальним і оправданим. Тим паче, що розвій нашої оригінальної музичної творчости взагалі почався щойно від Лисенка, себто в другій половині, чи навіть в останньому двадцятилітті минулого століття! (згадуючи про розвій нашої, оригінальної музичної творчости, очевидно не включаємо в неї багату ділянку музики церковної, яка існувала й осягнула високий розвиток ще перед Лисенком, тому, що це ділянка зовсім своєрідна й самостійна й її слід розглядати звосім окремо, без зв'язку з загальним розвитком оригінальної музики, яка основана на інших підставах, прямує до інших ідеалів й використовує інші форми й засоби, як музика церковна. (Продовження буде)

Уляна Головач-Аміот, М.А.

Монтреал, Кве.

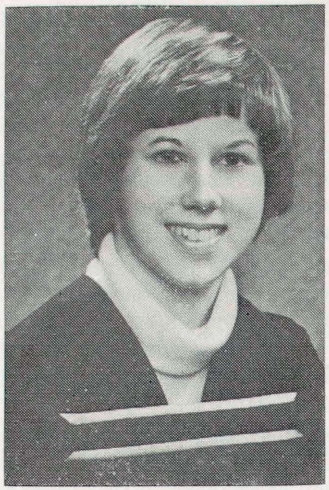

В січні 1983 року, на конвокації Мекґил університету в Монтреалі, Уляна Головач-Аміот одержала ступінь магістра (МА) зі спеціяльністю в канадській історії. Тема її тези була „Асиміляція або самозбереження; українські учителі, 1905-20".

Українське суспільство міста Монтреалу і околиці радіє ще одним науковим здобутком молодої українки і бажає їй висловити свої ґратуляції та найщиріші побажання. Вона тепер учителює в системі Монтреальської Протестантської Шкільної Ради.

Уляна народилася в Монтреалі 1955 року, учащала до Рідної Школи, була активною членкою СУМК-у а тепер Союзу Українок Канади, відділу ім. Доньки України, є п'яністкою і членкою хору Собору Св. Софії, при якім вона виростала і де була хрещена. В елементарних і середніх школах Уляна була взірцевою учиницею і вигравала шкільні нагороди та наукові стипендії кожного року. В 1977 році вона одержала науковий ступінь „Бачелор оф Артс" з високим відзначенням.

Її батьки, Стефанія з роду Білоніжка і Володимир Головач, також народженці Монтреалу, виростали при Соборі Св. Софії, учащали до Рідної Школи, були членами СУМК та співають в церковному хорі. Мати Стефанія вже понад 30 літ належить до Союзу Українок Канади, відділ ім. Доньки України, де свого часу була в управі на різних постах. Батько Володимир є довголітним членом Товариства Українців Самостійників, де був скарбником, а тепер скарбником Екзекутиви ТУС на Східну Канаду. Був також членом управи Собору Св. Софії та є членом Ордену Св. Андрея.

Можна більше написати про Уляну, бо так, як кожна свідома канадійка-українка бере живу участь в організаціях і інституціях поза тими, які вичислено повище. Вона володіє прекрасно українською мовою і є тромовна, бо знаменито говорить англійською і французькою мовами. Вона одружена з Павлом Аміотом, який бере живу участь в праці громади, а особливо в дирекції Кредитової Спілки Мазепа при Соборі і є членом Ордену Св. Андрея.

Бажаємо Уляні найкращих успіхів у її плянах осягнути докторат, якщо це є в її пляні дальшої науки, і так як раніше, так і надалі приносити славу в першу чергу своїм батькам і заразом всій українській громаді міста Монтреалу.

Приятель

ЗАПРОШЕННЯ НА ІМПРЕЗУ 100-РІЧЧЯ ЖІНОЧОГО РУХУ

Заходом Провінційної Екзекутиви СУК на Британську Колюмбію відбудеться відзначення ювілею „100-річчя Українського Жіночого Руху" в неділю 1-го квітня 1984 р., о год. 1:30 по полудні в авдиторії Катедри Пресв. Тройці у Ванкувері при 154 Схід 10 Вулиці.

Головну доповідь виголосить пані Раїса Мороз.

Запрошуємо членок СУК, членок інших українських організацій і все наше громадянство прийти і спільно з нами відзначити ці важливі роковини.

За Управу Пров. Екзекутиви:

Олена Дзюбенко, голова

Г. Загоруйко, кореспонд. секр.

ВЕЛИКОДНІ ПРИВІТИ ДО "ПРОМЕНЯ"

Ми пригадуємо відділам, управам і членству і просимо про Великодні привіти для журнала.

Тому, що Великдень цього року припадає 22 квітня, всі привіти повинні бути тут у редакції не пізніше як 20 березня.

Від своїх читачок та відділів журнал сподівається „писанки".

Привітайте свій провід, духовенство, членство своєї громади, своїх приятелів з днем Воскресення Христового.

Редакція

"РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ" І ШЕСТИДЕСЯТНИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

ЄВГЕН СВЕРСТЮК — ЛЮДИНА, ЯКА ЛЮБИТЬ ПРАВДУ, НЕ ТЕРПИТЬ ДІЯЛЬНОЇ БЕЗДІЯЛЬНОСТИ І БАЙДУЖОСТИ

Найвищими точками на нашій землі по-старому височать стародавні храми. Ті, що охороняються законом, а не людьми... І ті, що незримо жевріють в глибинах народної свідомости.

Є. Сверстюк: „Собор в риштованні"

Твір Олеся Гончара „Собор"[1]) викликав в Україні й в діяспорі широку дискусію. Скрайні кола українців на Заході засуджують „Собор" за приховані комуністичні ідеї, а партійні фанатики в Україні бачать у ньому „буржуазний націоналізм". Були також непогодження щодо мистецької вартости твору — одні бачили в „Соборі" майстерність (в образах персонажів, влучності передачі символу самого собору, в ширині охоплення твором національної та вселюдської проблематики, в авторовій щирості й гуманізмі тощо), — інші її заперечували.

Роман О. Гончара підніс болючі проблеми сучасної України. І хоч радянські академіки й кандидати наук засудили цей твір, і автор повернувся до партійної лінії, зате Гончарів „Собор" викликав появу твору Є. Сверстюка **„Собор у риштованні"**, що його уважає Іван Кошелівець шедевром ессеїстики нашої сучасности в історії української літератури. У цьому універсальному творі, Сверстюк розглядає ті проблеми, що хвилюють людство, як ось — як протиставитися процесові занепаду духовости — соборів духа, що її нищить сучасний вік техніки із своїми попутниками — байдужістю до зла, вигодою за всяку ціну, руїною родини, деградацією людини через алкоголізм, добробут, „обростання душі людини салом" до тієї міри, що вона не почуває ніякого болю й легко піддається злу. Природа людини вимагає для охорони себе від зла мудрих і твердих законів, великих святинь, виплекання в собі потреби святого — почуття, що не дозволяє їй переступити границю до злого. Опорами духу в людей є потреба Бога, моралі, спроможність вільної людини творити громадську думку й згідно з нею впливати на дії свого довкілля, громади, народу. Твердить Сверстюк,

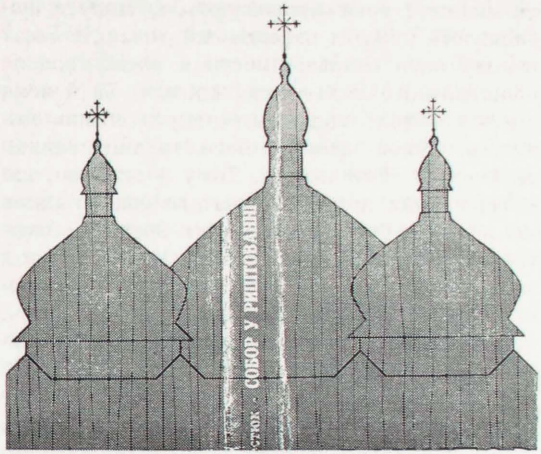

що „Члени уряду не мають жодних привілеїв перед народом і жодних власних кастових інтересів — крім обов'язків виконання волі народу, визначеної громадською думкою".[2])

Звертаючи увагу на вагу соборів духа в народі, Сверстюк згадує, що наші перші політичні емігранти з 1709 року все покинули, але взяли з собою, за народним переказом „похідні церкви", щоб на чужині зберегти безперервність духового життя народу, його естафети передати нащадкам, щоб не загинула „наша дума, наша пісня" і щоб заповіти предків могли „простувати духові шлях".

Бо коли правильно оцінимо шкоди, що їх принесла Сталінська доба, зрозуміємо наскільки стан сучасного суспільства загрозливий. Сталін порушив законність, знищив громадську думку, людина не керується тепер сумлінням, вона втратила незалежність особи, перестала дбати про те, що про неї думають порядні люди, вона послабила громадські чесноти, їх місце зайняв інстинкт самозбереження. Коли людину позбавити моралі, вона стає безвідповідальною, знецінюючи закони, скочується до найнижчого рівня, уподібнюється до тварини. Позбавлена духових вартостей, людина „втрачає всяку самостійність і енергію, стає порожньою тінню, пасивним автоматом без волі, без опору і без сили". В таких ситуаціях урядові легко взяти ініціятиву, стати всемогучим, керувати народами, знищуючи їх ініціятиву й самостійне думання.

Шукаючи за джерелами духового оціління народу, Сверстюк бачить їх у знанні й дослідженні минулого. Але сучасні „академіки" в Україні прищеплюють народові почуття меншецінности, вони принижують те минуле, зогиджують його як наскрізь негативне. В масах народу нема самосвідомости й елементарного національного виховання, гідности. Та й нема дітям і молоді звідки почерпнути знання минулого, школа зневажає його, традиції знищені, книжки дистильовані. Тому й не диво, що в Україні під проводом учителя учні старших кляс нищать старовинні церкви. Сверстюк звертає нашу увагу й на те, що український народ знесилений стількома війнами й голодоморами, після останньої війни почав шукати втечі від дійсности в самогоні, „страшенно, безбожно п'є..." Посміхається над собою і промовляє до чарки: „самогоне, самогоне, хто тебе тепер не гоне?"[3]) — такий приголомшуючий вислів наводить Сверстюк. Нема й біологічного приросту нашого народу, а коли додамо ще й інші духові злидні, тоді українська реальна дійсність, падіння народу стане перед нами в усій своїй наготі.

В пошуках сил, щоб здобути спроможність народові підвестися Сверстюк усвідомляє що перед українською національною свідомою інтеліґенцією стоїть завдання не тільки вести боротьбу за збереження свого українського „Я", вона витрачає на це свої зусилля, а часто платить і життям, тоді, коли в інших народів інтеліґенція дбає про розвиток нових наукових і мистецьких досягнень. А наш „мозок нації" — науковці, наша освічена верства у своїй масі навіть не знає, що вона є українська.

Українська інтеліґенція, живучи в технократичному світі, в якому вчені подають „незаперечні істини", навчилася слухняно конспектувати їх, не споживати знання, не оцінювати його своєю думкою, а тільки користуватись ним для здобуття диплому, успішного іспиту. Тому й молодь в масі не знає навіть мови свого народу, а що вже говорити про самостійну не накинену орієнтацію у творчості — у філософії, літературі, мистецтві у проблемах цілої культури. Загіпнотизована детермінізмом молода людина цінить тільки нові теорії, у неї істина — це інформація, вона не може піднестися до рівня самостійного вибору й оцінки ідеї, думки, оцінки інших, щоб користуватися свобідною волею. Така людина не може відірватись від теорії про реалізм, щоб розуміти, що у світі, крім видимого дійсним є також і невидимий духовий світ.

Багато місця Сверстюк присвятив у „Соборі в риштованні" головному персонажеві твору Гончара. Хоч багато критиків назвали його — Володьку Лободу, блазнем, кар'єристом, нікчемою, недоумком (критики типу М. Шамоти), Сверстюк не уважає його „яриликово-негативним стандартом", навпаки — він змальований усіма барвами, цей тип виріс на певному ґрунті й має свою соціяльно-психологічну глибину. Його треба вивчати, збагнути й відповідно оцінити.

Володька Лобода — син славного металюрга, він повний „творчих" ідей, життєрадісний, зарадний. У підготовці до святкувань 300-річчя Переяславської ради, очолюючи район і маючи в ньому історичну важливу пам'ятку, подбав, щоб її відремонтувати. А що грошей на ремонт не дістав від вищої влади, видумав інший вихід з ситуації — дав риштування на соборі і тим здобув собі признання — увійшов у ряди „культурників". Проте в житті він практик — згідно з теорією марксизму, культура має бути національна формою, соціяльна змістом. Володька задумує доконати корисного для громади діла — використати будівлю собору на „кафе в козацькому стилі" з запорожцем, що стоятиме із списом на фасаді, з іншими національними декораціями й додатками. Буде там варенична, святкові „кольоритки"(?!), різного роду етикетки, вивіски в стилі „Козака Мамая". У проєкті Лободи є й „кімнати щастя", палаци шлюбу, залі для танців, забав, де б відбуватися могли „свята Снігурочки" замість Різдва, та інші нововведені свята.

Лобода, можна сказати, успішний, ініціятивний, вмілий, працьовитий. „Ставши „культурником", діяв згідно з напрямними партії й уряду для розвитку „нової культури". Для побудови нового й щасливого суспільства треба відмежуватися від „мотлоху історії", знищити нікому непотрібний собор й мати „кафе" для молоді в національному стилі. Тоді населення не матиме свідка релігійного „дурману" піднесеться культура села.

Чому тоді й радянські критики уважають Лободу негативним типом? Сверстюк пояснює це тим, що Гончар показав характер Володьки у зіставленні з характерами інших персонажів, а зокрема простої селянки Шпачихи, яка до часу таємного зникнення охоронної таблиці з собору була його попутницею, та Ві-

руньки — людини, що не піддалася духовому розпадові й деґрадації, вона побувала в Індії, зустрічала людей з соборами в душах, вона віддано працює, вона зразкова мати, дружина, допомагає людям, нічого не робить про людське око, так як це зробив з риштованням Лобода. І Шпачиха й Вірунька відразу зрозуміли, що Володька „хоче всіх перевиховати у свій бік", що у глибині душі він недобра людина, еґоїст, що не зупиняється ні перед чим, щоб осягнути свою еґоїстичну мету. Людей він постійно обманює. Щоб мати змогу приступити до нищення собору, він таємно краде хоронну дошку на соборі. А щоб здобути собі опінію „культурника" він подбав був про риштування для цього ж собору. Посміхаючись крадькома, він викручується брехнею перед Шпачихою, коли та знайшла в його кабінеті захована ним хоронну дошку.

Лобода — „людина функція", яка гасить світло в душі, яка не здобула ні освітою, ні життєвим досвідом здібности розуміти вагу справжніх святощів, він зневажає духові потреби, мовляв, нащо цікавитися „гнилим минулим", нащо журитися собором? Метою його не є життя людини з великими морально-етичними вимогами, але мікролюдини, зацікавленої легким і вигідним життям ціною інтриґ, зречення із зобов'язань супроти батька, громади, народу, людини безпринципної, зацікавленої тільки матеріяльним добробутом.

Та хай погодимося з тим, що в кожному народі є пересічні люди, більшість тих, які живуть у матеріялізмі, без глибших духових потреб. Чи вони є тягарем в народі? Чи вони, якщо живуть тільки для себе, не шкодять іншим у довкіллі? Цим питанням дає відповідь Сверстюк у розділі „До генези браконьєрства".

Браконьєрами він називає саме таких людей як Лобода. У них нема пам'яти про минуле, нема пошани предків, вони не думають про майбутнє, він людина, що вірить у те, що бачить, дотикає, що йому до смаку, він не має леґенди. Браконьєр.

> ...жадібно накидається на ласощі й аромати навколішнього, його мучить спрага, його точить непевність і душить та сила, що зверху нагнічує відчуття нікчемности, а він пручаючись, каламутить воду і ловить в ній рибу. „С.у Р."/72.

І тому велика небезпека від браконьєра у тому, що для „компенсації духовної немічности, він хоче пустити дим леґенди". Каже Сверстюк, що людина дуже легко перетворюється в антилюдину, вона легко „повертається до тваринного стану — людське дитя серед звірів за декілька років стає звіром. Але звіряче дитя серед людей не стає людиною..." „С. у Р."/72.

Тому, що браконьєри живуть для себе, вони питають: „Для кого дбати? Навіщо берегти?" Коли ж зустріне їх невдача, вони з ненавистю шукають жертви, щоб помститись і покарати її. У них нема ідейних ворогів, а тих кого мають на своїй дорозі, вони їх — засилають в тундру, позбавляють праці, провчають покараннями. Володька признається, що в нього „ворогів хоч відбивай — отих, потайних, і що по кабінетах..."

У браконьєрів нема батьківщини, їх не зобов'язує мораль (вони ж Бога не знають!), тому й не мають змоги виплекати почуття не тільки національної гідности, але й гідности людської. Коли такі люди мають силу й владу, тоді їх хамство стає видним от хоч би у тому, що вони рішають зняти з-під охорони 35% пам'ятників культурного й історичного значення, що міська рада в Чернігові рішає на місці зруйнованої дзвінниці П'ятницької Церкви зробити громадську вбиральню, що вони стають інертні до всього й тому запиваються...

У творі Сверстюка подано стільки глибоких роздумів про проблеми України, світу й про небезпеки, в яких вони опинилися наслідком війн, загубленої правди, перемін вартостей. Тому треба присвятити цьому творові стільки уваги, щоб кожен зміг з неї взяти правду для себе. Бо як твердить Сверстюк „кожна людина в собі сама мусить розв'язувати ті проблеми, які розв'язуються в світлі". Цитуючи улюбленого філософа Сент-Екзюпері, наш автор висловлює тим і своє погодження з ним і подає пораду читачам: треба рятувати самий народ, бо спадщина пропаде. Для добра мого краю доведеться мені кожну мить діяти в цьому напрямі всією силою моєї любови".

У тюрмі Сверстюк почав писати вірші. Його поетичний талант, — як твердить у своїх споминах Яків Сусленський — народився у ШІЗО[4]. Почав з перекладів таких авторів як Кіплінґ, Лонґфелло, Гайне, Рільке й Кюніц, — авторів, у яких шукав морального опертя, тих сил у їх творах, які допомагають зберігати в собі силу духа. Казав Сверстюк товаришеві недолі, що лише в умовинах концтабору до дна зрозумів справжній сенс приповідки

— „життя прожити —не поле перейти". Тому допомагали йому „лишати сліди на піску" в ув'язненні такі думки, що їх висловлювали Живаго Пастернака постаті з сатир Гайне, та Іван Драч у ранній творчості, коли ще не корився партії. Не може Сверстюк простити йому слабкодухости, написав поезію-пародію на Драча **„В Сибір летимо"**, в якій видно глибокий жаль, що свій талант він знищив через страх, що скував тенетами свій мозок. А колись сам Драч писав про боягуза: „Ти вбив свій горизонт і небо отруїв", бо боягуз „живе повзком і помисли свої ростить в клоаці з підлістю у парі".

Проте в поезіях Сверстюка, поруч з обвинуваченням, тугою за Україною, за родиною, описами суворости уральського краю, того всього, що приносить біль душі в ув'язненні, багато почувань християнського миру в душі, всепрощення:

Простіте, зумійте простить.
Важкий і непрощений гріх —
Відмову свій хрест нести
Вже там на останній горі.
Любіть чистим серцем і йдіть,
Підкошені зводьтеся знов.
І мовчки в душі хороніть
Одурену вашу любов.

(Сучасність ч. 4-5/1982)

Для Сверстюка, одержимого потребою берегти в душі собор „дійсність — зовсім пусте..." В житті ж справжнє єдине те, що в душі святе". „Ув'язнена поезія" його — це роздуми, настрої про істотне й найближче душі — про страждання матері, про сповнене болю життя дружини з сином, про товаришів недолі, про минуле й майбутнє політичних в'язнів у країні, що цілу її звуть тюрмою.

Поезії **„Далека, самотня й далека"** є про матір. Син знає, яка вона одинока у цілому світі, що готова переживати стократ більше мук, щоб полегшити синову долю. Вона молиться і працює, щоб свої скорботи топити в роботі. Матір сниться поетові, він бачить її безкраї страждання на обличчі, але йому відомо, що живе мати в муках тому, що її „любов не вмирає".

Сни про дружину й сина болючі. Хоче втекти від них. Він знає, що світ, в якому вони живуть, йому недосяжний. Живить його уява, він весь час бачить як дружина стоїть на молитві з сином на високій горі Дніпра. Цей образ — це поетів чесний спадок, бо хоч „облітають хвилини життя", але згадка про білий храм і хрест наповняють душу поетову силою.

„Ідуть додому вмирати" — поезія про поворот, після проведення майже всього свого життя у тюрмах, товаришів недолі у „світ, де співала мати", в „ірій, де так крилато дух злітав молодий". Зустрічі з рідними селами, містами — на Волині, в Карпатах, над Німаном, над Доном і Курою, де вони народилися, викликали біль, багато змін вони побачили, але їм вже не лишалося багато років життя. Вони вже діди й сумніваються — чи був колись сміх біля їх рідних хат, чи колись вони жили у нормальних людських умовинах:

Падали смілі й дужі,
скнів дух юнацтва, чах.
І застигала байдужість
у сполovілих очах.

(Сучасність ч. 3/1977, стор. 5)

Час —це у переживаннях в'язня кардинальна проблема. Він відіграє особливу ролю в його житті, бо в ньому числяться: роки покарання, дні перебування у карних ізоляторах (карають за страйк, за зневагу наглядача, за найменше порушення режиму), час непосильної праці, час вижидання листа, відвідин родини, час відпочинку — все життя сплетене часом і тими переживаннями, що час визначує. **„Лютував перший сніг"** — значив початок тяжкої зими, і хоч буде весна, але настане знову зима. Між порами року пропливе життя, весь світ для в'язня так і зотліє між ними. Проте, є в підсвідомості й нотки відради: Вночі туга життя прокричить, щоб колись розквітнути.

цвітом юних облич.
Давні болі душі
зійдуть в пісню просту,
і тернові кущі
на валах проростуть.

(Сучасність ч. 3/1977, стор. 3)

Про час є мова і в поезії **„Знов та камера..."**, в якій поет згадує про вигляд тюрми, її запах, холод, про ролю жовтої лямпи наглядача й „дні і ночі з кутка в кут" — все це пронизує час — „найдорожче, що є в людини". А коли закінчиться „драма", питає поет — „Хто виграв?", а „Хто програв"? Виграє той — думає він — кому залишається не розбита ліхтарня на східцях до пекла ,але хоч і „зжовкла" та все ж таки

. . . пам'ять про білі тіні
і зелені вітри весни.
І тягар спопелілих днів —
як холодний криштал на дні.

(Сучасність ч. 3/1977, стор. 6)

Яка ж мусить бути у Сверстюка любов до правди, як мусить він зневажати „діяльну бездіяльність" і скільки сили має він у своїй багатій душі, щоб таку високу ціну міг платити за явище байдужости людей до вогню-ідеї, живучи серед них? І щоб своїм життя могти давати приклад, а своєю творчістю будити й творити собори душ у нас тут і серед тих там — в Україні.

Уляна Пелех

---

1) Твір „Собор" Олеся Гончара надрукований вперше — „Вітчизна" 1968, ч. 1, січень, а потім появилося ще шість видань в Україні й поза її межами.
2) Собор у риштованні, стор. 32
3) Там же, стор. 49
4) табірна тюрма — т. зв. штрафний ізолятор.

БІБЛІОГРАФІЯ:

1. **Євген Сверстюк:** „Іван Котляревський сміється", „На Свято Жінки", „Слідами казки про Іванову молодість", „Іван Франко", „Остання сльоза" — твори видруковані у „Широке море України" — документи самвидаву з України, В-во Смолоскип, Париж — Балтімор, 1972.
2. **Євген Сверстюк:** Собор у риштованні, В-во Смолоскип, Париж — Балтімор, 1970.
3. **Євген Сверстюк:** Ув'язнена поезія — вибрані вірші з самвидавної збірки поезій Василя Стуса, Євгена Сверстюка, Олексія Різникова, В-во Сучасність, 1979.
4. **Іван Кошелівець:** З іскрою донкіхотства в серці — стаття у журналі „Сучасність", ч. 6, 1979.
5. **Раїса Роснянська:** Мої зустрічі з Євгеном Сверстюком, „Сучасність" ч. 10(166) 1974.
6. **Надія Світлична:** З живучого племени Дон Кіхотів... — Сучасність ч. 9(269) 1983, стор. 72.

* * *

Далека, самотня й далека,
у цілому світі одна,
дні й ночі, у студень і спеку
до мене летить вона.
Рідна, як пісня з колиски,
тиха як свято волинське.
Готова завжди до страждання,
до горя, до болю і втрат,
вона віддала б останнє
й терпіла б сама стократ,
щоб доля мене ласкала,
щоб лихе мене минало.
Але у безсонні ночі,
як ноги і руки гудуть,
гнітять її сни пророчі
про тернями вкриту путь.
Що я не такий, як люди,
і щастя мені не буде.
Навколішки в тихій молитві,
як страдниця і як свята,
благає вона захистити
і небо мені пригорта.
А потім свої скорботи
топить у вічній роботі.
Розгойдані темні хвилі
лягають в тюремні сни
і носять уламки милі.
То образ її між них
чи тільки страждання безкрає?
Я знаю: любов не вмирає.

Є. Сверстюк

НЕОБХІДНЕ ДЛЯ ШКОЛИ
Український виховальний співанник для дітей
СВІТАНОК
Видання Української Двомовної Асоціяції в Едмонтоні.
З нотами і рисунками.
Видано на гарному папері,
в тверд. обкладинці, стор. 115.
Ціна: $7.50
Замовляйте в Союзі Українок Канади на адресу:
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION
#612 24th St. East
Saskatoon, Sask. S7K 0L1

У світлу пам'ять моєї дорогої приятельки бл. п. Марії Сенайко, яка упокоїлась в м. січні 1984 року складаю замість квітів на її свіжу могилу $10.00 на журнал „Промінь".

Юстина Петришин і родина, Виндзор, Онт.

— — — — —

На нев'янучий вінок у пам'ять мого дорого мужа, тата, дідуся і прадідуся Володимира Константина Білича, який відійшов у вічний спочинок 26 січня 1984 року, складаю в його пам'ять $20.00 на журнал „Промінь".

Дружина Єлисавета Білич і родина, Вінніпег

— — — — —

У шості роковини упокоєння дорогої мами добр. Ю. Мельничук кладемо китицю весняних квітів і в світлу пам'ять Покійної засилаємо $10.00 на журнал „Промінь".

Дочка Надя Боднар з родиною, Едмонтон

Відзначення заслуженої Фівонії Пелех

Фівонія Пелех народилася в околиці Шипинці, Альберта, в родині Івасюків, піонерів Канади. По закінчені середньої школи на околиці, життя вимагало, щоб родина Івасюків перебралася на постійний побут до міста Едмонтону, бо вже двоє дітей мешкали в Інституті ім. Михайла Грушевського, який пізніше перейменовано на Св. Івана, щоб могли навчатись у вищих школах.

Фівонія на той час закінчила курс комерційної школи та учительський курс. Упродовж 14-ти років вона учителювала в державних школах і разом з багатьма учителями, щиро й віддано працювала в громадах, навчаючи дітей рідної мови, пісні, драми, вщеплюючи любов до всього українського. Всю цю працю вони виконували по шкільних годинах. У кожній громаді на околицях, де вона перебувала, брала активну участь у відділах Союзу Українок Канади.

По смерті чоловіка, Андрія Пелеха в 1955 році, Фівонія Пелех примушена була з чотирма малими дітьми, переселитися до Едмонтону, де учителювала 20 років у державній школі. В Едмонтоні вона включилася в громадську працю в українській катедральній громаді Св. Івана Хрестителя. Вона виявила активність в Раді Українських Шкіл УГПЦ і в учительських організаціях. В той самий час вона сама навчається на курсах в Альбертському університеті, які успішно закінчує, одержавши диплом (B. Sc. Ed.), спеціялізуючись у навчанні мов. І в цей самий час пильно дбала за виховання дітей.

Вона втішається родиною з освітніми успіхами, а саме Єлисавета (Мацик) з Вінніпеґу є учителькою, Петруся (Керон) з Фредриктону, Н.Б., закінчила курс B. Sc. в медичних науках і також у мистецтві, Йоанна в Едмонтоні — дентистка, а син Андрій — лікар педіятрії в Торонті.

Вона належить до наступних організацій: ATA Modern Language Council, CEESA of Alberta (Eastern European Studies), Education and Language Committee in Alberta Cultural Heritage Coucil, Alberta Ethnic Teacher's Asociation.

У згаданих організаціях неодноразово приготовляла різні доповіді, дописи, обіжники і різні програми на культурно-освітні теми. У сучасну пору працює над статистикою про етнічні мови в Канаді.

В 1975 році, з нагоди Міжнародного Року Жінки, місто Едмонтон вшанувало пані Фівонію між другими визначними жінками Едмонтону. В 1980 році сам достойний Пітер Логід, прем'єр Альберти, вручив відзнаку „Алберта Ечівмент Авард" за суспільно-громадську працю пані Фівонії.

Найбільше уваги, посвяти і праці пані Пелех вклала впродовж років в організацію Союзу Українців Самостійників Канади, Союзу Українок Канади, і Союзу Української Молоді Канади. Вона виконує канцелярійні праці, всі друкарські, кореспонденційні і технічні.

Вона з милою усмішкою все готова допомогти організації, чи листи друкувати, чи обіжники приготовляти-видрукувати і вислати, чи програмки по-українському, чи по-англійському і т.д. Пані Фівонія належить до щирих, жертвених, добровільних працівників українських організацій.

У сучасну пору є кореспонденційною секретаркою Провінційної Управи Союзу Українок Канади в Альберті та культурно-освітньою референткою в відділі СУК при катедральній громаді Св. Івана в Едмонтоні.

Цього року, 1983, на Загальному З'їзді СУС, що відбувся в місяці липні в Саскатуні, Саск., від Союзу Українців Самостійників Канади її було нагороджено Грамотою Почесного Членства СУС „за її стійкість і відданість у праці СУС", та висловлено признання за її заслуги в громадській праці.

Членство Союзу Українок Канади ґратулює пані Пелех за високе вшанування Грамотою Почесного Членства СУС.

1. 10. 1983.

Анна Троян

УКРАЇНСЬКІ ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ В МАЙБУТНЬОМУ

Коли, під впливом гуманізму 18-го століття, Томас Джеферсон написав „Декларацію Незалежности", в якій він заявив що всі люди є сотворені рівними собі, що вони є обдаровані своїм Творцем деякими непорушними правами, між якими є право на життя, право на свободу і право на здобуття щастя, він почав суспільно політичний процес, який довів до емансипації невільників в Америці і породив жіночий рух за рівноправність у всіх аспектах суспільного, економічного і політичного життя в західньому світі. Почали творитися жіночі організації, які давали жінкам базу сили впливати і змінювати суспільні обставини, щоб допомогти жінкам осягнути рівноправність перед законом, в освіті, в подружньому житті, в заробітковій праці і в культурно-політичній діяльності. Багато праці, терпіння і часу треба було жінкам вкласти, щоб збудувати краще і справедливіше життя ніж в минулому, але візія утопії далеко ще не здійснена, що потверджують не лише феміністки з „Вименс Либ", соціологи, психологи і економічін статистики, але також і реальність особистих переживань.

Умови, які породили Український Жіночий Рух, 100-річчя якого ми відзначуємо сьогоднішнім панелем і які творили українські жіночі організації, були далеко більш складні, бо включали економічно - суспільні і національно-політичні причини, пов'язані з проблемами переселення в чужі країни і з поневоленим станом нашої батьківщини. Але, все ж таки, ті організації давали своїм членкам нагоду до самовиявлення в праці корисній для українського чужого суспільства. Вони концентрували свою діяльність в харитативно-господарській і культурно-освітній праці, але, в остаточному аспекті своєї діяльності, всі вони робили політичну роботу, бо працювали, щоб виправити і змінити ту політичну дійсність, яка викинула нас з рідної землі, шукати волі і кращого життя на чужині. І хоч багато українських жіночих організацій є зв'язані з церковним або з партійним життям громад, всі вони є дуже подібні одна другій, навіть майже повторно одноманітні в характері організаційної праці. Всі вони зайняті збиранням грошей на виплат моргечів, обідами, базарами, виставками, святкуваннями, репрезентаціями і видавницвом. Також всі почали переживати подібні проблеми, які загрожують їхньому існуванню, такими якими вони є, — а саме брак молодих членів і тиск асиміляції.

Багато наших жіночих організацій вже давно відсвяткували 50-річчя свого існування, і не тільки себе оправдали, але навіть увінчали героїчними починами посвяти і завзятості в дуже тяжких умовах. Але все ж таки виринає питання: чи на протязі наступних 50-ти років українські жіночі організації зможуть втриматись і розвинутись? Відповідь залежатиме від їхніх спроможностей задоволити бажання і потреби нових поколінь українських жінок, а ці знов будуть залежати від змін, в стилі життя, які майбутність принесе.

Сучасне проєктування статистичної аналізи наводить, що в будучності брак працівників, кібернетика і перелюднення, значно змінять характер жінок і стиль життя їхніх родин. Вже в 90-тих роках передбачають, що більше людей буде на емеритурі ніж на праці, і це не тільки примусить людей пізніше ставати „сеньйорами", але також збільшить число жінок в заробітковій праці. З одного боку, кібернетика збільшить ділянки праці для жінок, бо компютери і машини переберуть майже всю тяжку фізичну роботу, а з другого боку, вимагатиме вищий рівень загальної освіти. Перелюднення, яке вичерпує джерела харчу і енергії на нашій плянеті, впливатиме на зниження приросту.

Як ці проєктовані прояви вплинуть на українських жінок в майбутньому? Ми можемо передбачати, що ця нова жінка буде в більшості професійна працівниця, рішуча і свідома своєї рівноправности як член обопільних організацій. Вільного часу в неї буде обмаль, і вона буде дуже вибаглива де його віддати. Якщо вона одружиться, то не завжди з українцем, і буде вибирати поміж кар'єрою і материнством. Вбільшості обоє батьки працюватимуть, і одруження не забезпечить її, ані дасть повного самоздійснення. Тому концепт родини буде більш вільний і ширший. Для дітей будуть ясла і садочки, а в родинному вихованні багато більше будуть потрібні діди і бабуні. Очевидно, вона буде двомовна і навіть многомовна, але не завжди буде досконало знати українську мову, і її почуття українства буде обмежене, хоч почуття особистої вартості буде сильне. Якщо її зацікавлять українські жіночі організації, то мабуть через психологічно-душевні прагнення пізнати

корінь свого походження і що найкраще з нього вжити, щоб доповнити і окрасити своє життя, а не з якогось почуття національної свідомости або патріотизму. Вона почуватиметься приналежною до суспільства своєї країни поселення, і з нього буде черпати інтелектуальний і естетичний стимул, разом з економічно-фізичним.

Як зможуть таку „Українку" зацікавити і приєднати наші жіночі організації, які ідеологічно в більшості віддані суспільним проблемам нашого поневоленого народу на вигнанні? І ми ніколи не можемо забути, що наш нарід є поневолений, і що наша батьківщина, материк нашого існування, є окупована і зтероризована брутальним ворогом. Об'єктивна аналіза може показати, що наші організації це зможуть зробити, коли вони зуміють задоволити особисті потреби майбутніх наших членок. На мою думку, вони їхні потреби найкраще зможуть задовільнити більшою різноманітністю поміж організаціями. Це дало б більший вибір для потенціяльних членок і піднесло б рівень праці. Такий процес консолідації і спеціялізації міг би значно посилити зацікавлення українськими жіночими організаціями, а головно в місцях більшого скупчення українців.

Ділянки праці, які на мою думку є дуже важливі не тільки для збереження українських жіночих організацій, але критичні для існування наших майбутніх поколінь, можна розділити на чотири категорії.

1) Перша і найважливіша ділянка — це **збереження молодого покоління.** І тут українські жіночі організації можуть дуже багато допомогти різними засобами, які зберегли б українську родину, українську мову і українську культуру, включно з бюрами сватання, яслами, садочками та літніми таборами. В цій ділянці праці дуже важно не забувати, що вареники, коломийка і вишита сорочка є лиш початком процесу який виховує українське серце, таке необхідне для збереження українського суспільства в діяспорі.

2) Друга ділянка праці для уваги нашим зорганізованим жінкам є довголітнє тертя різних розбіжних елементів в українському середовищі, тертя яке часто маскується метафорою „колегіяльного змагання", а в основі і в остаточному ефекті розбиває, знеохочує, відчужує українців від самих себе, чи то на релігійній, чи на партійній, чи на географічній, чи навіть еміграційній основі. Жінки вже природою є обдаровані інстинктом зберігати життя, мають великий потенціял позитивного впливу на своїх чоловіків, дітей і посестер, і тому можуть **злагіднювати різниці і скріплювати соборні, єднаючі почуття,** та усувати ті барикади до співпраці, якими тішаться наші вороги.

3) Третя ділянка, над якою наші жіночі організації повинні зосередитися, а деякі навіть цілковито, це **стимулювання культурно-мистецької творчості,** щоб допомогти українському мистецтву зайняти передове місце в світі і тим самим збагатити культуру країн нашого поселення. Ми не можемо задоволитися тими здобутками, що зорганізували для чужинців концерт, виставу картин чи народнього мистецтва, або „день спадщини". Твори наших мистців повинні бути розповсюджені по світових ґалеріях, музеях, театрах, операх, фільмових студіях, бібліотеках і на телевізійних екранах. В ролі меценатів наші жіночі організації зможуть допомогти українським мистцям удосконалитись і вибитись на міжнародню арену, де з допомогою „медії" мистецтво робить багато більш впливову роботу ніж політика чи торгівля.

4) А четвертий аспект діяльности, над яким наші жіночі організації повинні застановитися, це **репрезентація у всіх сферах політичного життя.** Чому не могли б українські жіночі організації вибирати своїх членок послами до урядів, впливати на партійно-політичне життя держави активною участю, як „лобеїсти"?

Скрізь, де жіночі організації зможуть піднести престиж своїх членів і свойого народу, через якісну, позитивну, впливову діяльність, вони не тільки себе оправдають і збережуть на майбутні покоління, але навіть заслужать на признання і похвалу історії. Вони також забезпечать собі ті найдорожчі ідеали рівноправного життя, волі і щастя, коли вони також допоможуть виборoти свободу їхньому рідному народові за залізною заслоною. Французький пророк Жуллєн Делорм передбачає розчленування совєтської імперії і повстання ув'язнених народів в 1990-му році. Якщо здійсниться передбачення того ясновидця, то сповниться дефініція „особистої свободи" для всіх українців сущих — так як її установив славний англійський філософ Джон Стюарт Мил 125 років тому, коли він писав: „людина є свобідна робити все, що вона хоче так довго, як вона не обмежує других робити те, що вони хочуть", слова, які створили мірило справедливости в демократичній системі життя.

SPECIAL COMMITTEE ON PORNOGRAPHY AND PROSTITUTION

Report on the hearings held in Edmonton, Alberta, January 9 and 10, 1984 at the Centennial Library Theatre.

Paul Fraser, Q.C., Chairman
Susan Clark and Andre Ruffo, Committee Members

There were about 80-100 persons present both days.

I shall omit reporting the opinions of individuals. They were given much more publicity in the press than their hodge-podge of ideas warranted.

1. Every Woman's Place: Social and Political Action Committee: They are disturbed that pornography and prostitution have been lumped together and believe that it is deliberate so as to blur the issue of pornography where the real money is made. Pornography harms the image of women. Teachers are now asking for material to combat pornography in the schools. A woman in Edmonton advertised that she was setting up a photography business and was inundated with request to photograph porn situations.

2. Ukrainian Catholic Women's League of Canada: 6000 members. The main theme was that moral values be preserved for all Canadians in a just society. It is up to our society to protect our children from pornography. To a question from the floor that Christian morality cannot be forced on anyone and that the Government has no business in the nation's bedrooms, the reply was that if a murder is committed in a bedroom, the Government, in the form of police, has business there.

3. University Women's Club of Edmonton: 190 members. Several resolutions were stated: to protect minors, to license distributors, to control films, to inform the public. They were concerned about violence of all types, urged that groups unite to form a common front and to demand that the Canadian Government regulate the Porn Industry since the Industry cannot regulate itself.

4. Two Concerned Fathers; Christian laymen of a Protestant Church. They did not want their sons contaminated with porno views of women. They wanted a normal family life for their sons. They have a vague uneasiness about what values their children are being exposed to; children are bombarded with pornography; there is a vacuum of values. "What is Canada's value system? What do we tell our children?"

5. Concerned Parents Against Pornography: Speaker said there are 300 pimps controlling 1500 prostitutes operating in Edmonton. Pimps are called the "Sunshine Boys". Prostitutes are both boys and girls, some only 10 years old. Pimps go into school yards to recruit and brainwash students. Her own 14-year old son was approached by a man. Pimps make millions of dollars but pay no income tax. We cannot wait for legislation; we must act now!

6. Central Pentecostal Tabernacle: 2000 members. Speaker said there is enough evidence to prove that pornography is a debasing of human personhood. It does not reflect community and society standards, as suppliers of pornography insist. It was imposed on people by greed.

7. Ukrainian Women's Association of Canada: 4500 members. Brief was based on the United Nations Charter of Human Rights, 1948 and the United Nations Charter on Elimination of Discrimination Against Women, 1967. Pornography is a question of human rights.

8. Dave Billington, columnist for Edmonton Sun: circ. 83,325. Making exception of individual opinions because readers are influenced by his attitude. He lashed out at those "extreme feminists" who are making a big thing out of nothing. "He does not buy the stuff but let those men have it who want it. Very few men are involved in pornography." Question: then why is it a billion dollar industry?

9. City Centre Association: Problems of business in area:
   a) Atmosphere created in the area of prostitution with influx of undesirable elements; criminals, bums, pimps, too many cars cruising around.
   b) Both male and female staff workers are afraid to walk alone, coming to work or leaving. They are accosted by customers or attacked by prostitutes who think they are invading their territory.
   c) Customers do not want to walk through group of prostitute, especially when with their wives. Security guards cannot be trusted as many of them are pimps on the side.
   d) There is much theft & vandalism in the area.
10. Concerned Citizens on Pornography: 30 persons. Speaker criticised the "pass the buck" attitude of the Government. Pornography is users of people and does irreparable harm. Change legal age to 21 so parents could have more control over their children. Charge the men as well as the prostitutes.
11. The Alberta Human Rights Association: 120 members.
    There are enough laws on the books but they are not applied. Both the Governments and the Judicial Systems drag their feet. One hooker case tied up five lawyers for one year! Equal rights should mean that men should pay the same as women.
12. Alliance Against Sexual Harassment:
    Pornography teaches men to combine sex with violence. Children must be taught the truth about pornography. The National Film Board should develop proper films to deal with the subject. Education is needed to inform about this type of hate propaganda.
13. National Council of Women — local branch.
    Speaker read the resolution adopted by the National Council of Women concerning prostitution and pornography which are to be presented to the Canadian Parliament, 1984.
14. Pornography Action Committee of Grande Prairie, Alberta, 30 persons.
    Speaker started to study pornographic material and became actively involved when her 14-year old son was given Playboy and Penthhouse magazines for his birthday by a friend. The more she delved into it, the more upset she became. "She even started hating her husband and three sons." She contended that women have civil rights and freedom of choice *not* to be forced to see pornography everywhere. "Every woman is my sister."
15. Catholic Women's League: 10,000 members.
    Pornography distorts normal family life. The Government is very careful about what kind of person enters the country; it does not care what kind of reading and viewing materials enter Canada. We have to protect the sanctity of the home and Christian values. She also referred to the United Nations Charter of Human Rights and the Charter of Rights of Children.
16. Alberta Federation of Women United for Families: 1000 members.
    Three women had three large posters. On one they had glued examples of Art, various pictures of nudes, modern and ancient. The other two posters had cutouts from porn magazines. They pointed out that anyone can tell the difference between erotic art and pornography, contrary to stated opinions of men who say that it is impossible to define pornography. They asked for stringent laws with total application.
17. Alberta NDP — Women's Section:
    Speaker explained that pornography is hate propaganda. It is a criminal offence to incite hatred against Jews and Negroes. But hatred against women brings in great financial rewards. Women are human beings and have a right to be protected. The porn industry should be fined so heavily that their losses will put them out of business.

The deadline for briefs to the Special Committee has been extended to May 25, 1984. Send them to the following address:

Special Committee on Pornography and Prostitution:

Hon. Mark MacGuigan
Bentall Centre
Box 48720
Vancouver, B.C.
V7X 1A6

Send copies to the Minister of Justice (no stamp required):

Hon. Mark MacGuigan
Minister of Justice
House of Commons
Ottawa, Ontario
K1A 0A6

SOME HIGHLIGHTS OF THE WORLD CONGRESS OF FREE UKRAINIANS

During the World Congress of Free Ukrainians, many of our leading women took part in the plenary sessions and at meetings of various commissions that were held in conjunction with the Congress. Some of the well attended and successful sessions covered topics as: Human Rights; Education; Ukrainian Youth Organizations; Religious and Language suppression in Ukraine; and Ecumenism. A documentary film on "The Famine of 1932-33 in Ukraine", produced and directed by Slawko Novytski, was shown several times in the evenings, and another "Famine" film produced by Radio-Quebec, was continuously shown in the lobby.

An outstanding full-day program, organized by the Human Rights Commission had a panel discussion on "Effects of Radio Broadcasts behind the Iron Curtain". Panelists were: Christopher Squire — U.S.A.; George Baylie-Free Radio Europe; and Allan Familiant-Radio Canada. Commentators were: A. Bandera, Dr. P. Hareychuk, and Raisa Moroz. The evening panel covered, "Analysis and Results of the Madrid Conference". Chairman of delegations at the Madrid Conference took part: Antony Williams, — Great Britain; Ambassador Louis Rogers, Canada; Spencer Oliver, representing U.S.A., and expert in defending Human Rights — Judge Volodymyr Tarnopolski.

Thousands of Ukrainians attended the WCFU with 504 registered delegates, representing 137 national and international organizations. Our Bishop Wasyly representing Metropolitan Andrew, gave greetings from the Ukrainian Orthodox Church of Canada. Our Head of the Consistory, Rev. Dr. H. Udod, delivered an address on "How Ukraine Benefited from Christianity". During a conflicting debate at the plenary session, our SUS delegates were commended for declaring that political disagreements must come to terms within their own parties before taking part in discussions at plenary sessions. This was supported by a majority of delegates. It is deeply heartening to learn that our Church Heads had two meetings and agreed to accept the Orthodox Church proposal, regarding the planned Joint Molebin at the Millinium Celebration of Christianity in Ukraine.

The new slate of officers presented by the nominating committee, was unanimously accepted. Mr. P. Savaryn, Edmonton lawyer, Chancellor of University of Alberta, and President of the Canadian Foundation of Ukrainian Studies, was elected president of the World Congress for the next term. Vasyl Kereliuk, our SUS member, and long time member and executor of its plans, was elected first vice-president of the Presidium. Second vice-president elected was Maria Kwitkowska.

At the concluding banquest where 1700 Ukrainians attended, the newly-elected president stated: "There's no doubt that if we all pool our resources together we can help free Ukraine from suppression."

Justice Minister Marc MacGuigon, from our Federal Government, was one of the guest speakers, and his topic was "Freedom, Law and Order". Many greetings and good wishes were given by delegates and guests. A musical program and the National Anthem brought the large Congress Banquet to a close.

About 12,000 people were present at the Manifestation in Maple Leaf Gardens. Bishops and clergy from U.S.A., Australia, and Canada, celebrated an Ecumenical Memorial Service for the victims of The Famine in Ukraine. With combined Orthodox Church choirs, under the direction of Valentina Rodak, responding in prayer, — the Holy Spirit was felt throughout the massive gathering. Organized youth forming a giant Tryzub (trident); — 149 young bandurists, playing their instruments and singing under the direction of Hryhory Kytasty; performing mixed choirs under the direction of Zenovy Lawryshyn; Salute by the "Baturyn" SUM orchestra under Vasyl Kardash; — it was a most memorable conclusion to a successful Congress.

Several addresses were heard during the program: President, Petro Savaryn; Stephen Terlecky, Member of British Parliament; and Brian Mulrony, MP, leader of the Opposition, whose wife Mila was presented with a beautifully embroidered Ukrainian blouse.

Participants in the Commemorative Rally, paid tribute to the millions of victims of the Artificial Famine in 1932-33, perpetrated by Moscow; — and vowed that the whole world should know about and never forget the systematic death and destruction of a generation of Ukrainians.

Halyna Melnyk

СКРОМНІ ПІОНЕРКИ-СУЧАСНИЦІ

З нагоди завіщань на „Промінь"

Текля Кравчук

Розалія Томащук

Святкуємо цього року сторіччя жіночого руху. Це роковини, коли перед українською жінкою відкрито двері у громаду, у суспільство, до творення своїх власних жіночих організацій, до освіти у необмежене поле творчої праці.

Це славне сторіччя. В ньому ми впродовж 1984 року будемо писати і говорити про наших провідниць у минулому, тих провідниць, що перші пробивали дорогу в світ для майбутніх поколінь. Їхні імена записала історія. Вони ті, що своїм життям, працею і посвятою зробили багато для нас.

Та за час одного століття виросли покоління рядових ідейних членок в українських жіночих організаціях, які творили історію. Виросло два покоління ідейного членства і в Союзі Українок Канади. На цьому місці хочемо підкреслити ідейність і посвяту таких рядових членок Союзу. Вони є різні в різних ділянках — у провідництві на місцях, у довголітній праці рядовичок, у жертвенності, у виховній праці молодших.

Сьогодні присвячуємо увагу двом заслуженим рядовим членкам Союзу Українок Канади — Розалії Томащук і Теклі Кравчук. Вони вже не прочитають про себе цих рядків у „Промені", якому віддали частину своєї праці, якого появу вітали, а покидаючи цей світ зробили для нього запис у своїм завіщанні.

Розалія Томащук, довголітня членка відділу у Мічам, Саск., взірцева мати і громадянка у своїм завіщанні призначила $250.00 на журнал „Промінь" — на продовження його праці. У числі з грудня 1983 року надруковано про неї некролог. Крім журнала призначила вона і на інші народні інституції та церкву зі своїх скромних заощаджень. У згадці про неї в ч. з грудня читаємо скромні рядки, що вона, крім власної родини багато праці посвятила громадській справі. Вона була відзначена у відділах за свою 50-літню активність та довгі роки була сестрицею в церкві. Понад все любила свою родину і свою церкву. Була тихої, лагідної вдачі. Була вона одною з перших референток та пильних читачок журнала „Промінь", складаючи на його потреби пожертви. А цю відданість йому залишила своїм завіщанням, як приклад для інших.

В тому ж самому числі „Променя" з грудня 1983 р. читаємо про Теклю Кравчук, з дому Лисик, народжена ще в Україні, а до Канади прибула 1921 р. Більшу частину свого життя проживала родина Кравчуків у Саскачевані в околиці Елфрост на фармі. У посмертній згадці про неї довідуємось, що вона багато читала і тому була свідомою українкою. Дуже дбала про освіту своїх дітей. Належала до відділу ім. Доньки України у Виннярді, Саск. Кожного року обидвоє з чоловіком Данилом складали пожертви на пресу, бо розуміли, що це найбільша установа, яка потребує допомоги. Текля Кравчук у своїм завіщанні лишила $100.00 на „Промінь".

(Докінчення на ст. 33)

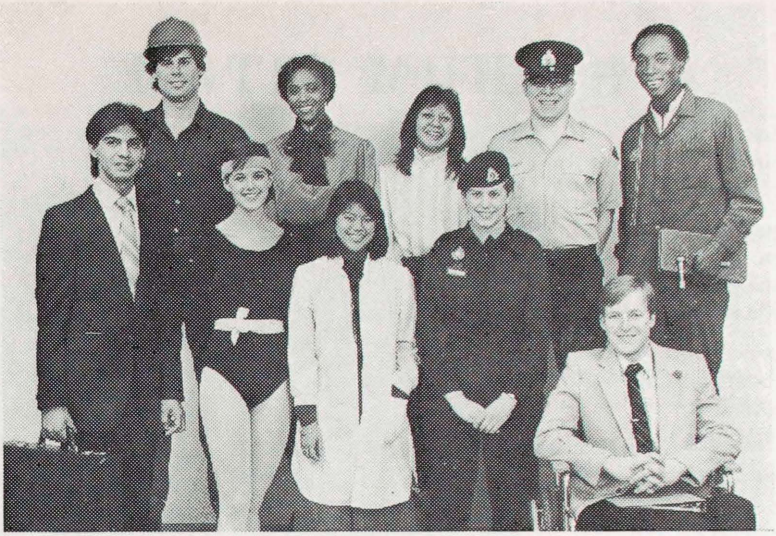

Summer Canada'84

Нехай завтрішня робоча сила працює сьогодні!

Кожний знає, що літня праця дає нагоду студентам заробити грошей для продовжування їхньої освіти, але це є тільки частиною цієї нагоди. Літня праця — це також такий рід практичного набуття знання, що кінець кінцем допоможе їм знайти повну працю. Працедавці, які наймають студентів, допомагають розвинути фахове знання і досконалість, які стануть їм корисними в майбутньому.

Уряд Канади допоможе організаторам проєктів „Літня Праця Канади" своїм вкладом щодо студентського заробітку і накладених коштів для відносних праць.

ВИ МОЖЕТЕ ДОПОМОГТИ СТВОРИТИ ПРАЦЮ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ПРОЄКТІВ „ЛІТНЯ ПРАЦЯ КАНАДИ".

Проєкти „Літня Праця Канади" дають продуктивну працю для місцевих студентів. Такі проєкти повинні затруднювати принайменше трьох місцевих студентів-студенток і повинні виробляти чи продукувати товари й продукти чи обслуги, які допоможуть громаді. Всі заняття й праці повинні бути повний час і мусять тривати від шести до вісімнадцяти послідовних тривалих тижнів під час літнього сезону.

ЧИ ВИ МАЄТЕ ПРАВО ОДЕРЖАТИ НА ЦЕ ФОНДИ?

Громадські добровільні групи, професіональні і технічні асоціації й установи, більшість місцевих муніципальних урядів та працедавці приватного сектору мають право одержати фонди для проєктів „Літня Праця Канади".

ЯК ЗГОЛОШУВАТИСЯ ПО ТАКІ ФОНДИ

Якщо ваша організація чи установа має ідею й плян для проєкту „Літня Праця Канади", то нехай вона сконтактується з найближчим Канадським Осередком Праці або з бюром Філії Розбудови Праці Канадського Іміграційного Відділу Праці по більше інформацій та аплікаційні формулярі. ОСТАННЯ ДАТА ЗГОЛОШЕННЯ ПО ОДЕРЖАННЯ АПЛІКАЦІЙ — ЦЕ 24-те ЛЮТОГО 1984-ГО РОКУ.

Персонал у Канадському Осередку Праці може також вам дати більше інформацій про інші програми і обслуги „Літньої Праці Канади". Це включає:

- ДОСТУП ДО ЛІТНЬОЇ КАР'ЄРИ — допомогова програма стдентського заробітку;
- КАНАДСЬКІ ОСЕРЕДКИ ПРАЦІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ — обслуга знайдення праці влітку;
- КАНАДСЬКА КОРОЛІВСЬКА КІННА ПОЛІЦІЯ І ДЕПАРТАМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ — програми праці для студентів.

Employment and Immigration Canada
John Roberts, Minister

Emploi et Immigration Canada
John Roberts, Ministre

Canada

НАШИМ ДІТЯМ

В. Скоморовський

Кажуть люди...

Нам з високої гори
Видно все як на долоні —
І Дніпро, і явори,
І хати на оболоні.

Он вербичка по воді
Стеле віти обважнілі,
І пливуть як лебеді,
Пароплави білі-білі.

А за річкою — луги,
Сінокоси та озерця.
І відбились береги
У Дніпрі, як у люстерці.

Кажуть люди, що Тарас
Тут бував не раз, не двічі,
Коли зорі в пізній час
Пломеніли, наче свічі.

Кажуть, росяний покіс
Клав у лузі на світанку
І, схвильований до сліз,
Слухав пісеньку-веснянку.

Кажуть, ніби між отав
На узліссі край дороги
Часто вірші він читав
Пастушатам босоногим...

Десь туркочуть голуби,
У кущах кують зозулі,
І шумлять старі дуби
Про літа давноминулі.

Хто гаптує вишивки?

А спитайте-но в Оксанки:
— Хто гаптує вишиванки?

Скаже: — Сонце та ріка,
Що у лозах протіка.

Спершу річка на привіллі
З піни тче полотна білі,

А вже сонце, як належить,
Їх промінчики мережить.

В. Скоморовський

Ластівки

Пригріва весняне сонце. В рівчаках біжать струмки.

Метушаться за віконцем клопітливі ластівки.

Вже останній сніг розтанув. Тепло. Весело. Весна!..

Ярся встане вранці-рано та відразу — до вікна:

— Чом це, мамо, пташенята до вікна летять щомить? Це вони до мене в хату, мабуть, хочуть залетіти? Відчини віконце, мамо, хай вони сюди летять! Я дивитимусь, руками я не буду їх займати!

Підлетіли. Відлетіли. Тільки крильця — блим та блим!

— Це вони будують вміло для своїх маляток дім. Все працюють безупинно, не марнують, бачиш, час. Грудочки м'якої глини в дзьобах носять раз у раз.

Скоро буде тут гніздечко, добре зліплене з землі. В нім лежатимуть яєчка у м'якесенькім кублі.

Потім будуть пташенята, ненажери — просто страх! Цілий день їм батько й мати все носитимуть комах.

Підростуть в маляток крила, мати їх навчить літать, — так, як мама Ясю вчила в книжці літери читать.

А тоді настане осінь. Стане зразу холодніш. Вранці ляжуть білі роси на травичку, на спориш...

— Взимку ж, мамо, пташенятам буде холодно в гнізді! Правда, ти до мене в хату всіх їх пустиш отоді?

— В теплий край тоді, далеко, полетять усі пташки: журавлі, качки, лелеки і маленькі ластівки.

А як буде знов надворі тепло, весело, весна, — прилетять пташки з-за моря знов до нашого вікна!

Наталя Забіла.

СЕМІНАР МАН. ПРОВ. ЕКЗЕКУТИВИ

Семінар манітобських відділів Союзу Українок Канади відбувся у Вінніпегу 11 - 13 листопада 1983 року під час Пров. З'їзду ТУС і СУМК та річних зборів Колегії Св. Андрея.

В суботу, 12 листопада, о год. 9.30 відбулась спільна сесія. Головну доповідь на організаційну тему виголосив Богдан Зайців. Після доповіді відбулась групова дискусія в трьох окремих темах, головно молодь, співпраця молоді зі старшими, сучасний стан молодечих організацій, українська мова.

О год. 1:00 по обіді окрему сесію Союзу Українок відкрила голова Пров. Екзекутиви, пані С. Бейзик, привітавши делеґаток і гостей. Молитву перед нарадами провела добр. Марія Керніцька. Вшановано пам'ять покійних членок Союзу та жертв штучного голоду в Україні в 1932 - 33 р..

Після цього пані С. Бейзик представила членів Манітобської Екзекутиви та делеґаток з відділів, також тих членок С.У.К., які отримали Шевченківські Медалі: пані О. Завісляк, панна Д. Гаврисишин, також повідомила присутніх, що на Конгресі КУК пані Д. Черевик була вибрана головою Крайового Комітету Українок Канади.

Головною точкою цієї сесії була панельна дискусія. Модератор дискусії була пані В. Мулик-Луцик. Панелісти: пані Д. Черевик — тема „Наше минуле", Є. Білич — „Наша сучасність", В. Шевель-Новсворді — „Наше майбутнє".

В доповіді про минуле пані Д. Черевик коротко подала історію жіночих організацій, нав'язавши до Сторіччя жіночого руху.

Пані Є. Білич представила сучасний стан відділів у Манітобі, та загальну їхню працю. Пані В. Новсворді, одна з членок молодшої ґенерації оцінила достойну працю організації С.У.К. та подала деякі думки та погляди на майбутнє. В загальних дискусіях були порушені такі питання, як 100-річчя жіночого руху, придбання нових членок, а особливо молодших жінок.

Після дискусіл голова С. Бейзик зробила заклик скласти пожертви на організаційний та стипендійний фонд. Молитвою „Достойно" закінчено сесію.

Вечером відбулося прийняття в Колегії Св. Андрея для всіх учасників З'їзду.

В неділю 13 листопада відбулася Божественна Літургія в Соборі Св. Покрови. Після обіду, який приготовили Соборне сестрицтво, та членки відділу ім. Княгині Ольги, була доповідь на тему „Сучасний стан в Україні і наші моральні зобов'язання супроти України". Доповідь виголосила пані Раїса Мороз.

Програма з'їзду закінчилася о год. 3:00 по полудні.

Анна Шевель — секретарка

З МИНУЛИМ У МАЙБУТНЄ

Скорочена доповідь пані Докії Черевик, виголошеної на Провінційному з'їзді Союзу Українок у Вінніпезі, в листопаді 1983 р.

Коли говоримо про минуле Союзу Українок Канади, не можемо не згадати тих наших початків організованого руху нашого жіноцтва ще на рідних землях, який дав почин і нашій організації в Канаді. В 1984 році припадає 100-річчя українського жіночого руху, тож будемо тоді обширніше обговорювати його причини і значення. Сьогодні вкоротці вглянемо в обставини та причини, що зродили цей рух.

Історрія виявляє нам, що доля української жінки на рідних землях завжди йшла впарі з долею українського народу. Коли народ був вільний за княжих часів та часів козаччини, панував тоді в Україні наш український традиційний і суспільний лад, де жінка мала високе і почесне місце, втішалась рівноправністю та була авторитетом у родині. З поневоленням України, прийшло поневолення жінки.

При насаджуванні свого ладу в XVIII і XIX століттях, Московщина почала послідовно вносити інші притаманні своїй нації закони, а в них підрядне становище жінки. Ще більш разючі зміни вводили окупанти наших земель на заході, де в основі були римські й германські закони, що не признавали рівноправности жінки. Тож як бачимо, це безправ'я та пониження жінки наступило у зв'язку з загарбанням українських земель чужинцями.

На цю невідрадну ситуацію покривдження, українська жінка мусіла відповідно зареаґувати — мусіла шукати розв'язки. Вона знала, що воювати з ворогами мечем не виграє бою. Треба було воювати пером. І ось у мистецькій літературній формі появляються твори Ольги Кобилянської, такі як „Людина", „Царівна", основні проблеми, яких емансипація жінки ставить на позицію сильної індивідуальности. Героїні повістей письменниці боролись за право незалежности. Був це одночасно бунт української жіночої душі проти безправ'я.

В наслідок праці Наталії Кобринської, Ольги Кобилянської та інших письменниць, зродився так званий, Жіночий Рух, який саме був змаганням за права жінки, мати право набувати освіту, здобувати професії та включатись у громадське життя, забирати голос у державних справах.

Піонеркою цього руху у 1884 році в Захід-

ній Україні була Наталія Кобринська, старанням якої засновано перше жіноче товариство. Почалась культурно-творча праця. В 1887 році появився друком перший альманах, п. н. „Перший вінок", що вміщував твори 17 авторок, які виявили бажання духового відродження української жінки, вказали на нові змагання й осяги жіноцтва інших народів та визначили ролю української жінки в житті свого народу.

В 1917 році з „Жіночої Громади", організація яка складалась з жіночих товариств, переіменовано на Союз Українок, що зріс на сильну і найбільшу організацію в Галичині й на Волині. Провід цієї організації встановив зв'язки з міжнародніми жіночими організаціями. В 1923 році Союз Українок став членом Міжнародньої Жіночої Ради, брав активну участь у Міжнародніх Конґресах у різних частинах світу. Кооперативна секція стала членом Жіночої Кооперативної Ґільди і брала участь в її конґресах у Відні, Лондоні і Парижі.

В році 1934-му відбувся Перший Український Жіночий Конґрес у Станиславові у 50-ліття заснування першого жіночого товариства. На цьому конґресі виникла думка створити Світовий Союз Українок, який став централею всіх українських жіночих організацій. Згадую ці важливі події, з історії організованого жіноцтва, щоб зобразити, якого великого значення був Союз Українок на рідних землях.

Коли українці почали еміґрувати поза рідні землі, почало тоді думати й наше жіноцтво про заснування подібної організації. В Канаді постав Союз Українок в 1926 році в Саскатуні під час Українського Народнього З'їзду. Була це перша крайова українська жіноча організація в Канаді.

Важливим для нас тепер є, підкреслити ще раз ту візію, яку мали піонерки, основательки цієї великої організації — Союзу Українок Канади.

Візія ця була провідною зіркою через більше як півстоліття нашої праці і ми побачили обильні плоди наших зусиль.

Застановляючись над минулим Союзу, треба також заглянути ще раз до тих прекрасно викресаних цілей нашої організації. Чи стали вони може перестарілими вже? Чи може відходимо від них і мусимо унапрямлювати наш шлях. Творити і будувати свою церкву, свої просвітні народні інституції, школи, піддержувати свою пресу, літературу, мистецтво, видавничу справу й інше. Без того всього не може обходитися культурний народ де б він не жив. Другий важливий і головний напрямок праці — помагати українському народові на рідних землях, боротися за свою свободу, піддержувати грішми народні інституції в Україні, ставати в обороні свого народу та інформувати вільний світ про політичне положення українців на рідній землі.

Ці два напрямки праці відкривали широке поле діяльности жінок. Вони розгалужувались на поодинокі ділянки.

У відчиті Тетяни Кройтор виголошеному на з'їзді 1927 року. Знаходимо такі думки: „Нашою ціллю є підготовити себе стати рука в руку з чоловіками для осягнення нашого найвищого ідеалу: — збудувати українську державу, а в Канаді — бути добрими горожанами".

Тепер питання — чи ми виконуємо ті завдання, які є підвалиною, чи радше, які лягли в основу нашої організації та дають їй причину існувати?

На ці питання ніхто інший не може нам відповісти, лише ми самі відповідною програмою праці та нашими ідейними наставленнями можемо показати, хто ми є і які наші завдання на майбутнє.

Докія Черевик

У другу річницю упокоєння моєї дорогої дружини, мами і бабуні, бл. п. Ніни Шевчик, яка упокоїлась 22 березня 1982 року в Ричмон, Б. К. в її світлу пам'ять складаємо $24.00 на журнал „Промінь". Вічна їй пам'ять.

Муж Володимир, сини о. Роман і Василь, дочки — Марія і Віра з родинами

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

60-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ ІМ. О. КОБИЛЯНСЬКОЇ В САСКАТУНІ

Перший відділ Союзу Українок Канади в Саскатуні святкував 60-ліття свого існування 24 вересня 1983 року. Цей відділ є першою клітиною найстаршої краєвої організації в Канаді і має за собою великі заслуги. Він дав приклад і спонуку провідним українкам в інших місцевостях організувати такі самі жіночі товариства, з чого розвинувся в дуже скорім часі масовий український жіночий рух у Канаді. За старанням цього відділу скликано перший жіночий з'їзд 1926 року в Інституті ім. П. Могили в Саскатуні, на якому зорганізовано першу краєву жіночу організацію СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ.

Ювілейне святкування розпочато молебнем у катедрі Пресв. Тройці, що його відслужили настоятель прот. Максим Олесюк і о. В. Макаренко. Після молебня учасники перейшли до катедральної залі на бенкет. Щоб дати паням відділу відпочинок від готування страв на бенкет та уприємнити їм ювілей, страви та обслугу замовлено в місцевій установі, що доставляє їжу на всякі оказії.

Культурно-освітня референтка Анна Клапоущак виконувала ролю керівника програми. Хвиниою мовчанки пом'янули покійних членок відділу. Прот. М. Олесюк привітав ювілейне зібрання. Голова катедральної громади Станіслав Клапоущак вніс тост в честь членкинь відділу ім. О. Кобилянської. Господиня Ювілею Анна Клапоущак представила гостей при головному столі та бувших членок, що приїхали з поза Саскатуну, між якими були: з Едмонтону Дарія Янда, Анна Токарик; з Вегревил Анна Підручна; з Вінніпегу добр. Леся Удод; з Мелвил Марія Вівчар і з Келовни Розалія Петращак.

Голова Марія Воронюк привітала членок відділу, окреме привітання висловила бувшим членкам з інших місцевостей, що прибули на ювілей. Вона сказала, що наш відділ має причину гордитися, що він відограв таки велику ролю в історії українського жіночого руху в Канаді. Далі

Представниці проводів з прапорами.

був привіт від голови Союзу Українок Канади Анни Холод. Від відділу Ганки Романчич при церкві Всіх Святих передала привіт голова Ґеня Кіндрачук. Людвик Кий висловив привіт від організації ТУС. Від СУМК говорила Темі Васильців, від Музею Целіна Качковська, від Інституту ім. П. Могили ректор Генрик Лисан.

В мистецькій частині програми жіночий хор відспівав кілька пісень. Після того був загальний спів.

У зв'язку з привітами голів була

Голова відділу пані Марія Воронюк (зліва) вручує букет квітів пані Савелі Стечишин.

дуже оригінальна точка, а саме показ ноші, що була в моді в тих роках, в котрих кожна з них урядувала. Покликана до слова бувша голова подає короткий огляд праці і подій, а в той час моделька, що представляє ношу того періоду, проходить попри головний стіл повільним кроком, зупиняється на хвилину тут то там і виходить на естраду. Дуже цікаво було бачити моду ноші минулих років.

До слова покликано першу голову, основоположницю відділу Савелю Стечишин. Вона привітала всіх, зокрема приїжджих з поза Саскатуну бувших членок і представила чотирьох пань, що брали участь в основуючих зборах відділу 1923 року: Анна Підручна, Дарія Янда, Софія Сенишин, Анна Тріщук. Це могилянки з Інституту ім. П. Могили. Всі вони в тих давніх роках були ще дуже молоденькі, але прийшли на збори, а згодом виробилися на провідних громадських діячок. Вона вкоротці переказала, як то сталося, що в Саскатуні зорганізовано Жіноче Товариство 1923 р. На ті часи то була велика подія, бо тоді не було в Канаді українських жіночих товариств. Програма праці відділу скеровувала увагу на національну свідомість, тому на місячних зборах все були доповіді, читання, короткі промови членок і подібне. З нинішнім ювілеєм, вона сказала, пригляньмося критично до нашої праці і поставмо на перше місце те, що для нас найважливіше, а саме збереження нашої української ідентичности. Дбало виконуймо наші завдання, щоб ми стрічали наступний ювілей з вдоволенням, що ми гідно виконали свої обов'язки. Учасники привітали її гучними оплесками і вставанням з місць. Голова відділу Марія Воронюк вручила їй букет квітів.

Упродовж 60 років відділ мав 28 голів, з яких дев'ять упокоїлися, деякі не могли прибути на ювілей. До привіту покликано голови в такому порядку: Дарія Янда, бувша голова Союзу Українок Канади і авторка, заслужена громадська діячка, Анна Токарик, бувша голова Союзу Українок Канади і громадська діячка, Параня Турецька, Емілія Табашнюк, Галя Максимюк, Докія Баєр, Марія Дорош, Марія Гарбуз, Анна Холод, голова Союзу Українок Канади, Марія Воронюк, голова відділу в ювілейному 1983 році.

З нагоди ювілею відзначено 38 членок, що вибули в організації 50 років і вище до 60.

Ювілейне святкування закінчено грімким многоліттям членкам відділу і всім учасникам та загальним співом „Достойно".

С. С.

ГІДНИЙ ПРИКЛАД ДО НАСЛІДУВАННЯ

Серед суспільства все виринали свідомі одиниці, які своїми пожертвами підтримували громадські справи. До таких жертвенних людей належать Петро і Анна Гуцуляки з Келовна, Б. К. Вони з своєї важкої праці на фармі зложили собі невеличку суму на старші роки і з тих скромних своїх ощадностей уділяють пожертви на різні громадські справи, бо знають, що розвиток українського організаційного життя не може обійтися без фондів. Це є гідний приклад до наслідування. Тільки подумати скільки в нас є заможних людей, навіть великих багачів, що видають гроші на всячину, а про громадські потреби не подумають. Нераз багачі вмирають без завіщання і весь їх дорібок забирає держава. А скільки є таких, що в завіщанні навіть цента не призначують на українські справи, хоч залишають багатство. Українцям треба вчитися про жертвенність, треба цю справу порушувати на громадських зібраннях та в пресі.

Хоч панство Гуцуляки не є багаті, а вони досі зложили вже поважні суми на українські потреби: $5,000.00 на Фундацію Колегії Св. Андрея, $1,000.00 на Фонд Св. Володимира, $1,100.00 на Фундацію ім. Юліяна Стечишина, $1,000.00 на Український Музей Канади. Меншими сумами вони дали на церкву в Рорктоні, Манітоба, на церкву Всіх Святих у Саскатуні. Підтримують вони своїми пожертвами свою місцеву церкву в Келовна і сусідню в Кемлупс.

Петро і Анна Гуцуляки походять з північної Манітоби. Петро народився і виростав у Рорктоні, недалеко Давфину. Батько Петра мав там крамницю. Був він добрим майстром і разом із Петром збудував у Рорктоні церкву. Петро працював при батькові в його підприємстві, займався книговодством та довозив товари з Давфину.

Пані Анна Гуцуляк походить з Давфину, з родини Слобода. Вона закінчила середню школу в Давфині, там познайомилася з членами СУМК і пристала до цієї організації. 1939 року вона одружилася з Петром Гуцуляком у Рорктоні і там молоде подружжя замешкало. Обоє працювали при тамошній церкві. Виховали сина одинака Іларіона.

1947 року Петро і Анна переїхали до Вінніпегу і включилися до праці Українськім Православнім Соборі. Маючи дар до майстерки, пан Гуцуляк помагав добровільно, без заплати, при розбудові Собору Св. Покрови та будові кабінок на оселі коло Ґімлі. Скрізь він допомагав, де було потрібно майстра, включаючи Колегію Св. Андрея. У їх домі кожного року гостили студенти з Колегії Св. Андрея. Їх приводив син Іларіон, який тоді вчащав до університету.

1965 року вони перебралися до Келовни, де клімат лагідний. Там вони застали Народний Дім, який служив і для Богослужби. Членів тоді там було дуже мало. Прийшлося будувати церкву. Обоє вони разом з іншими трудилися різними підприємствами, щоб зібрати гроші на цю потребу. Нарешті 1969 р. вже могли приступати до будови церкви. При церкві зорганізовано відділ Союзу Українок, в якому Анна Гуцуляк є активною членкою. Петро Гуцуляк належить до Ордену Св. Андрея і до організації Тризуб. Панство Гуцуляки втішаються своїми п'ятьма внуками і сином в Калґарі. Бажаємо добродіям Гуцулякам всього найкращого і довгих літ життя.

С. Стечишин

ЮВІЛЕЙ 40-ЛІТТЯ СОЮЗУ УКРАНОК КАНАДИ, ВІДДІЛ ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ, (1943 - 1983)

Грімзбі, Онтаріо

У неділю, 4-го грудня 1983 р. по службі Божій о. Г. Планіда відправив молебень за здоров'я і витривалість у дальшій жертвенній праці жіночої організації Союзу Українок Канади, для добра своєї церкви і поневоленого, але нескореного народу свого на Україні, і для збереження своєї ідентичности, своїх традицій і культури в діяспорі, приносячи подяку Всевишньому за пройдений 40-літній шлях організаційного життя відділу, молебень закінчили співом: „На многая літа".

По молебні усі гості зайшли до церковної гарно удекорованої авдиторії, де біля сцени на почесному місці удекорований гарним вишиваним рушником вітав усіх гостей образ Св. Княгині Ольги, а поруч майстерно удекоровано зеленню число — 40 років — пройденого організаційного життя відділу. Свята княгиня Ольга — патронка відділу, основоположниці вибрали ім'я її для свого відділу, як дороговказ! Та як літопис схарактеризував так: „Вона була світанок перед сонцем, зірка перед світлом, яка сіяла як місяць вночі, як предвісниця хрещення Руси".

Відкрила програму свята п-і Стеф. Шпитковська — голова відділу вступним змістовним словом (вона була і керівником програми свята), о. Г. Планіда перевів молитву і поблагословив страви та хивилною мовчанки вшанували членок, що відійшли від нас у вічність, горіли свічки у їхню вічну пам'ять.

За гарно прибраним головним столом зайняли місце: новообрана голова Союзу Українок Канади пані Анна Холод, о. Григорій і добр. Анна Планіди колишні і теперішня голови відділу, основоположниці та членки, що були відзначені грамотами 25-ліття приналежности до відділу.

По обіді, у другій половині програми п. П. Бойчук перечитала імена усіх членок, що відійшли від нас у вічність, п. П. Бойчук була відзначена грамотою 25-ліття приналежности до відділу і організаційної праці на цьому святі. Відтак колишня голова відділу і почесна членка — п-ні Стеф. Шиян колишня голова, а Х. Яцишин почесна членка і також була відзначена грамотою 25-ліття організаційної праці при відділі — засвітили 40 свічок навколо гарно випеченого коровая та прибраного барвінком. Уміло випечений коровай був подарунок від п. В. Кузь — також колишня голова відділу. Секретарка відділу п. В. Яворська представила усіх колишніх голів, в яких роках вони були головами та які інші функції вони виконували на протязі 40 років. Заступниця голови п. Марія Качура в цей час удекорувала кожну з них корсажем. Вітали всі пані Марію Костів — першу голову відділу і основоположницю — відділ був заснований 12-го грудня 1943 р. і нараховував в той час 11 членок. Також вітали як основоположницю п. Дарію Гончар, щедрого жертводавця на церкву, на Ювілейний фонд 1000-ліття хрещення України та на інші добродійні цілі.

Колишня голова відділу п. Мир. Шпитковська представила новообрану голову Союзу Українок Канади п-і Анну Холод та попросила до привіту. В своєму привіті пані Анна Холод сказала глибоко змістовне слово на тему: чому молодь від нас відходить, як побільшити членство С.У.К., підкреслила у своєму слові, що у всіх випадках організаційного життя треба керуваитсь гаслом: „не кажи але покажи", при кінці свого привіту передала грамоту, якою Централя С.У.К. відзначила з нагоди 40-літнього Ювілею усіх членок у відділі за: „гідну і примірну працю для свого народу і церкви". В наступній точці програми одна з колишніх голів відділу Марія Нечай прочитала про історію відділу напротязі його 40-ліття.

Від громади склали привіти: о. Г. Планіда, п. Р. Шпитковський — голова громади, пані Т. Лиса — одна з основоположниць та багато разів голова відділу, від СУМК — сумківець Роман Шпитковський, від ТУС — голова відділу при громаді пан Д. Шпитковський та гості делеґати — вітали членок на чолі з зарядом відділу та ювілейний комітет, в склад якого увійшли: пані С. Шпитковська, Мир. Шпитковська, Марія Нечай, Валентина Яворська, Марія Качура, Марія Василечко. Голова пані Стеф. Шпитковська прочитала привіти від інших відділів які прислали з пожертвами та багато з присутніх склали пожертви на це ювілейне свято.

В кінцевім слові голова пані Стеф. Шпитковська подякувала усім за допомогу в організації і перепровадженні цього свята, велика подяка належиться пані Марії Гусак, яка як господиня багато жертвенної праці виконувала для відділу і при громаді, але з причини хвороби не була на цьому святі.

Закінчили це ювілейне свято співом: „Де згода в родині", та як і завжди не забуваємо за „Промінь" і пересилаємо пожертву в сумі $40.00.

Марія Нечай, культ.-освітня реф.

Дорога Редакціе!

Висилаю передплату на два роки. Вам, Пані Редакторко, бажаю кріпкого здоров'я і многих літ на дальшу працю для такого дорогого і рідного журнала, яким є наш „Промінь".

Анна Сорокан, Альвена, Саск.

— — — — —

Вш. пані Редакторко!

Бажаю Вам всього найкращого в житті, а головне, здоров'я. Ви так багато вкладаєте своєї праці у видавництво журнала „Промінь" на користь Союзу Українок Канади і нашого славного українського народу. Хай Всевишній в майбутньому кріпить Вас здоров'ям і винагородить сторицею за Вашу довголітню й дорогоцінну працю.

В залученні висилаю чека в сумі $22.00 (двадцять два доляри) а це: передплата за журнал „Промінь" і $10.00 на пресовий фонд „Променя".

Валентина Лавринюк, Торонто

СПРОСТОВАННЯ...

П-во Юлія і Франко Ґорчинські спростовують своє прізвище з Горчинських на Ґорчинських з числа „Променя" з лютого 1984 на стор. 27.

За неточно подані прізвища в дописах відповідають автори дописів.

Редакція

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

РІЧНИЙ ЗВІТ ВІДДІЛУ ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ У ВАКАВ, САСК.

У вівторок вечером 5-го грудня 1983 року в Українській Православній залі відбулися річні збори членок відділу Союзу Українок Канади ім. Ольги Басарабової у Вакав, Саск. Збори відкрила пані Розалія Луцюк, голова відділу, яка також переводила програмою зборів. Секретарювала Галя Зузак. Молитву провів прот. С. Зузак, після якої проспівано „Вічную пам'ять" для вшанування пам'яті двох членок, що відійшли у вічність цього року. По прочитанні протоколу з минулорічних зборів, було приступлено до звітів заряду та комітетів, які подали докладний образець виконаної праці за 1983.

Впродовж року відбулося 10 місячних зборів та два засідання заряду. Відділ нараховував 54 членки, з них було п'ять почесних.

В програмі Освітньо-культурної праці відзначено: Свято Лесі Українки, свято Героїнь та концерт Тараса Шевченка. На оселі Зелений Гай спільно з громадами округи, жалібною програмою відсвятковано 50-ліття Голоду в Україні.

Під добрим керівництвом голови з допомогою членок було успішно влаштовано: Членську вечерю, Йорданську вечерю, Пущення, чайне прийняття і продаж великоднього печива, Спільне Свячене, пікнік, храмовий обід й осінню вечерю. Відділ також видав 9 різних обідів та 11 перекусок, як похоронних, поминальних та інших.

Відділ дбає також про хворих православних пацієнтів у шпиталі та про старших громадян у Домі старших громадян. Добродійний комітет відвідує їх, доручує їм картки з побажанням поліпшення здоров'я, а хворих членок відділу обдаровує живими квітами. На Великдень обдаровують шпитальних пацієнтів та жителів Дому старших громадян свяченим.

Членки відділу старанно по черзі чистять церкву. Продали 48 книжок-білетів з користь Музею С.У.К. Співають в хорі та йдуть з колядою.

Впродовж року відділ пожертвував $11,800.00 на місцеву церкву, $2,500.00 на Дім старших громадян, $100.00 на Музей С.У.К., $100.00 на оселю „Зелений Гай", $100.00 на „Промінь", $75.00 на Колегію св. Андрея, $50.00 на Дітей калік, $50.00 на організаційний фонд Союзу.

На закінчення зборів прот. о. С. Зузак, в імені громади і від себе подякував членкам за їхню фінансову допомогу для церкви, за дбайливу чистоту в церкві та взагалі за всю працю жіноцтва в 1983 році. Побажав членкам кріпкого здоров'я, успіху в особистому та родинному житті та плідної, успішної культурно-освітньої праці в надходячім 1984 році.

Нова управа відділу на 1984 рік: Голова — Розалія Луцюк, 1-ша заст. голови — Анна Білокура, 2-га заст. — Катерина Луцюк, рекорд. секр. — Галя Зузак, заст. секр. — Орися Кіндрачук, касирка — Антонія Боднар. Контрольна комісія — Катерина Луцюк, Галя Гніда, Марія Марковська. Культ.-осв. реф. — Галя Зузак, реф. „Променя" — Олена Шевчук, реф. Музею — Катерина Луцюк. Членський комітет — Олена Гніда і Орися Кіндрачук. Телефонічний ком. — Марія Савчук, Олена Гніда, Орися Кіндрачук, Галя Гніда. Програмовий ком. — Антонія Боднар, Олена Гніда, Розалія Луцюк, Марія Чопюк. Добродійний ком. — Василина Семенюк, Настасія Гладиш, Олена Томин, Марія Савчук, Анна Тацюк, Марія Чопюк. Реф. до місцевої преси — Анна Білокура і Катерина Луцюк.

Галя Зузак, секр.

ТУ ГИЛС, АЛЬБЕРТА ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Річні збори відділу відбулися 7 грудня 1983 р. в церковній залі. Збори попередила членська вечеря, яку приготовили членки Д. Загарійчук і М. Гриців. Молитву перед вечерею провів парох о. Зубрицький. Вшановано померлих членок відділу.

По вечері о. Зубрицький подякував членкам за щиру працю для громади і побажав кращих успіхів на цей рік. Предсідницею зборів була П. Мулька а секр. Марія Бук.

Звіти з діяльности відділу здавали членки заряду. В 1983 році число членок було 43. Відбулось 8 місячних зборів і одні річні. Відділ склав пожертви: $1,000.00 на нашу місцеву Православну Церкву, $100.00 на „Телемирекл, $300.00 на ювіл. фонд Св. Андрея, $100.00 СУМКівцям на їх золотий ювілей, $100.00 нашим танцюристам на подорож на Фестиваль до Давфину, $200.00 на голодовий фонд, $50.00 різдвяні побажання та $75.00 на прес. фонд „Променя" та організаційний фонд. Ми прочитуємо на зборах всі обіжники. Вшановуємо роковини Лесі Українки і Тараса Шевченка товариськими сходинами. Коли маємо більше часу на зборах, то читаємо статті з „Променя". Ми вислали на Пров. З'їзд до Едмонтону дві делегатки. В травні ми вшанували 6 наших членок за 25-літню працю у відділі. Щороку маємо спільну Йорданську Вечерю, обід на храм нашої громади та в День Подяки. Разом з громадою маємо восени пирогову вечерю і базар. Впродовж 1983 року ми видали 14 похоронних і поминальних обідів, помагали у кампанії на Червоний Хрест та недугу рака. Відвідували хворих членок в шпиталі і дома.

Перед Різдвом ми відвідали нашого пароха і добродійку Зубрицьких з подарунком та усіх в „Нирсінґгом" і шпиталі з подаруночками.

Заряд відділу на 1984 рік: голова — Єлисавета Рибак, заст. голови — А. Іфтоді, А. Мельничук і Д. Мулька, рек. секр. — К. Мандрусяк, кор. секр. — Ольга Качмар, касирка — Марія Мандрусяк. Контрольна комісія: М. Бук, А. Мельничук, К. Паламарук і М. Фіярчук.

Церковний комітет: А. Лобазар, Д. Храпко, А. Голик, В. Дузяк. Привітальний комітет: М. Чернівчан, П. Мулька, А. Російчук. Народного мистецтва: С. Дмитрук, М. Бук, М. Павлюк, М. Ґрекол. Пресова референтка українська — О. Качмар, англомовна — А. Мельничук; освіти — А. Качмар і М. Андрусяк. Референтка журнала „Промінь" — П. Мулька.

Членки відділу складають Централі найкращі побажання успішного проводу.

К. Мандрусяк, секр.

СТІНЕН, САСК.
ВІДДІЛ ІМ. КН. ОЛЬГИ

Річні збори відділу відбулися 15-го грудня 1983 у церковній залі в присутності 15 членок. Пані Марія Курковська, голова відділу, відкрила збори, привітала присутніх, і попросила відспівати молитву „Царю Небесний". По молитві вшановано пам'ять покійних членок хвилиною мовчанки.

Предсідницею зборів була пані А. Корпан, секретаркою пані Параня Ґурська. Після прочитання протоколу з минулорічних зборів, слідували звіти заряду і комітетів.

Діяльність відділу за минулий рік така: відбулося 9 місячних зборів. На зборах завжди читаємо обіжники і кореспонденцію. Членки ходили колядувати разом з членами церкви. Так само відвідали членів в Ґейтвей Лодж з колядою. Приготовили 4 обіди — Парафіяльний Поминальний, спільне свячене, День Подяки і Храмовий обід. Дві вечері, Різдвяну вечерю і пирогову вечерю і бінго після вечері. Дали печиво до Ґейтвей Лодж на їх чайне прийняття. Брали участь у програмі Шевченка на телевізії. Дали допомогу у двох похоронах і один поминальний обід. Приготовили і видали страву на одно весілля і дали допомогу на одно. Гостили Провінційну Екзекутиву. Дали допомогу при чищенні оселі „Тризуб" і робили пироги для дітей. Продавали тикети для музею і займалися збіркою Червоного Хреста. Брали участь у вшануванні дня полеглих вояків. Після Панахиди в пам'ять заморених штучним голодом, був зложений вінок від членок і була подана голодова перекуска. Брали участь в двох ювілейних програмах приготування святкування 1000-ліття хрещення України. Продавали тикети на розіграву. Добродійний комітет посилає картки виздоровлення. Комітет чищення дбає про чистоту і красу Божого Дому старанно. Голова пані Марія Курковська подякувала всім членкам за співпрацю в минулому році, побажала кріпкого здоров'я та витривалости на далі в згоді працювати.

Наш відділ передав $1000.00 до церковної громади і жертвує на різні цілі. Сповнили бюджет до Централі, 9 членок передплачує „Промінь". Фінансовий звіт: Прихід за 1983 рік — $5532.84, розхід $2127.35, в касі осталось $3405.49.

Заряд той самий на 1984 рік: голова — Марія Курковська, заст. голови — Адонія Козменюк, секретарка — Анна Ковальчук, заст. секр. — Анелька Цуркан, фін. секр. і касирка — Анелька Королюк. Контрольна комісія — Антонія Корпан, Анелька Цуркан і Франя Гунька. Господині кухні — Адонія Козменюк, Параня Ґурська, Вікторія Королюк, Надя Боднарек, Франя Гунька, Наталя Розтоцька. Комітет чищення — Марія Вігнан, Анна Парасюк, Марія Курковська, Анна Чегорська.

Добродійства — Анелька Цуркан купування, — Анастасія Анака, Анелька Цуркан, Франя Гунька, Надя Боднарек, Орися Лозинська. Сестриці — Анна Парасюк, Анелька Цуркан, Орися Лозинська. Референтки: „Променя" — Єлисавета Цуркан, мистецтва — Василина Стеранка, яка також займається Рідною школою, і навчанням співу.

Членки відділу бажають журналові і його редакторці найкращих успіхів.

Анна Ковальчук, секр.

ГЕФОРД, САСК.
ВІДДІЛ ім. О. БАСАРАБОВОЇ

Річні збори відбулися 20 листопада 1983 р. Збори відкрила голова Ольга Смитанюк співом „О Україно", хвилиною мовчанки вшановано покійних членок. Предсідницею зборів була Ольга Смитанюк, секретаркою — Марія Калин.

Членки заряду і комітетів здали звіти з діяльности відділу. У 1983 р. ми відбули 9 місячних зборів і 2 засідань. На зборах читали і дискутували обіжники. У лютому і березні замовили Панахидду в пам'ять О. Басарабової, Лесі Українки і Тараса Шевченка, також відбулось відзначення членок. Товариство опікується недільною школою, також помагаємо їм фінансово, учителями недільної школи є Рубі Калин і Олеся Федиш, і приготовили подарунки дітям на день Св. Миколая. Членки приготовили пущення перед Великим постом. Перед Великоднем продавали писанки і печиво, мали спільне свячене у провідну неділю. Видали обід на храм під час Зелених свят і З'їзду СУМК. Влаштували День Подяки з перекускою. Післали делеґатку на з'їзд.

Членки приготовляли похоронні і поминальні обіди та перекуски. Разом з церковною громадою приготовили осінний базар з вечерою.

Товариство передплачує „Промінь" до шпиталю. Також займалися збіркою на сліпих, добродійний комітет відвідував хворих у шпиталі, дарували картки з побажаннями та маленькі подарунки. Зложили вінок в День Поляглих. Посилали святочне побажання до „Променя", жертвували на Інститут П. Могили, на Музей, Зелений Гай, церкву, „Промінь", місцеву стипендію, „Телемиракл", Міжнародню Амнестію, К.У.К., Провінційну Жіночу Раду, організаційний фонд.

Заряд на 1984 рік залишився той самий. Голова — Ольга Смитанюк, заст. голови — Савеля Гарах і Стела Гавриш, секретарка — Марія Калин, заст. секр. Анна С. Яківчук, касирка — Ліда Ланська. Добродійний комітет — Катерина Семко, Анна С. Яківчук. Референтка „Променя" — Анна Ткачук. Контрольна ком. — Олеся Михайлюк, Савеля Гарах, Параска Барабаш. Господині — Настя Гарбус, Єлисавета Никифорук, Марія Калин, Параня Сулятицька, Анна М. Яківчук і Катерина Бабчук.

Марія Калин, секр.

НИПАВИН, САСК.
ВІДДІЛ ІМ. О. БАСАРАБОВОЇ

Річні збори відділу відбулися 1-го листопада 1983 р. у Народнім Домі. Збори відкрила голова пані Марія Косован молитвою і хвилиною мовчанки вшановано покійних членок.

Головою зборів вибрано Марію Косован, секр. Оксану Мохорук. Після того членки заряду здавали свої звіти. Голова склала щиру подяку членкам за їх кооперацію і співпрацю, хоч нас членок невеликe число, однак усі сповняють свої зобов'язання щиро. Голова закликала нас дальше до єдности. Ми членки є дуже вдячні нашій голові за такий умілий провід.

Діяльність відділу впродовж року: відбулось 8 місячних зборів, і засідання заряду коли потреба вимагала. На зборах читаємо обіжник і кореспонденцію від Централі. Впродовж року членки були досить зайняті і поклали багато праці: приготовляли обіди на різні потреби, як спільне свячене, на храмове свя-

БЛ. П. ПАРАСКЕВІЯ СТЕФАНЮК

Народилась 8-го листопада 1899 року в селі Стінка, Бучацький повіт, Західна Україна. Була найстаршою з 4-ох дітей в родині. Мала 3-ох братів, які згинули в останній війні. Одружилась 18-го червня 1921 р. з Лукином Стефанюком. Лукин виїхав до Канади в 1928 році, залишивши Параскевію і троє дітей вдома аж до того часу поки він в Канаді не заробить грошей і не спровадить їх до Канади.

У 1934 році Параскевія з трьома дітьми приїхала до Канади, де її муж Лукин закупив гомстед в околиці Нюбрук, Альберта, де вони цілою родиною поселилися на фармі і перебували там аж до 1967 року, коли переїхали до Едмонтону на постійне перебування. Впродовж їхнього перебування на фармі в Нюбрук, Параскевія була постійно активною членкою в Церкві в Нюбрук, а пізніше в Торгилд, де вона належала до відділу СУК при Церкві як також багато вишивала речей до церкви.

З їхнім приїздом до Едмонтону вони стали членами парафії Св. Архистратига Михаїла, а Параскевія — членкою С.У.К. ім. Кн. Ольги. Була дуже активною. Коли захворіла на довготривалу недугу не могла учащати ні працювати в церкві ні в жін. т-ві, але і тоді вона щиро цікавилась церковним та організаційним життям і помагала церкві та організації чим тільки могла. Параскевія повдовіла 3-го квітня 1981-го року, коли її чоловік Лукин нагло упокоївся.

Вона жила в своїм домі аж до місяця червня 1982 р., але захворіла і була то в лікарні, то в дочки Анни, три місяці жила в домі для старших Св. Михаїла, останньо перебувала в лікарні 6½ тижнів і 8 листопада 1983 упокоїлась. Залишила в смутку 2-ох синів — Михайла з родиною в Ред Вотер і Стефана з родиною в Едмонтоні та дочку Анну Сумку з родиною в Едмонтоні, вісім внуків і дев'ять правнуків.

Панахиду відправляли 13 листопада прот. д-р І. Стус і митр. прот. Григорій Василів при участі великого зібрання родини і приятелів. Похорон відбувся 14 листопада в церкві Св. Архистратига Михаїла в Едмонтоні. Прощальні слова виголосив митр. прот. Василів і прот. д-р Стус. При поминальному обіді останнє слово виголосила пані Анна Звоздецька в пам'ять покійної. Говорила про заслуги покійної Параскевії згадуючи її працю для С.У.К; вишивала багато для Музею С.У.К. в Саскатуні в початках заснування музею. В 1973 р., коли С.У.К. проголосив кампанію на збирання передплат на журнал „Промінь", Параскевія на зборах С.У.К. ім. Княгині Ольги при церкві Св. Архистр. Михаїла зголосилася зайнятися передплатами. Вона здобула 53 нових передплат і тим способом наш відділ дістав першу нагороду на Альберту.

Пані Звоздецька підкреслила, що ми сьогодні не чулись б оправдані, коли б ми в день прощання на вічний відпочинок бл. п. Параскевії не склали жертви на „Промінь", котрий вона все читала. Збіркою зайнялась пані Софія Павлюк з відділу С.У.К. ім. Кн. Ольги.

Подяку зложив син Михайло від родини для священиків та приятелів, що допомогли родині переживати глибокий смуток.

Пожертви зложили: $25.00 — Відділ С.У.К. ім. Княгині Ольги; по $20.00: Анна Сумка (дочка), п-во Федір Міхальчук, пані Боєчко з Радвей (односельчанка); по $10.00: п-во Михайло Стефанюк, прот. д-р і добродійка Стус, п-во Ілія і Анна Звоздецькі; по $5.00: Савеля Стефанюк, Соня Головач, п-во Михайло Хіжан, Василь Белзюк, митр. прот. і добр. Василів, п-во Микола Тарновець, Докія Воронюк, Ольга Возимірська і $3.00 — Марія Ангел.

Разом $158.00.

Спи дорога Сестро, Вічная пам'ять про тебе буде жити, бо ти лишила добрі християнські діла по собі.

Приятелька

то нашої громади, також помагали видати обід і і з іншими відділами на польове Богослуження нашого округа. Членки беруть участь у окружному хорі. Видають вечері на ріжні бенкети, відвідують, посилають квіти і картки співчуття для хворих. До церкви купили 2 парі риз. Членки вислали і оплатили 6 мішків одягу до Бразилії, також одну пару риз для священика. Відділ отримав дуже гарний лист подяки з Бразилії. Членки беруть участь у спільнім Дні молитви з членками інших громад. Висилаємо грошеву допомогу, де потреба вимагає. Заплатили бюджет до Централі.

Фінансовий звіт: з 1982 р. осталось в касі $467.65, приходи 1983 р. — $13,991.38, розходи 1983 р. — $10,312.20, в касі осталось $4,146.83.

Управа відділу на 1984 рік осталася та сама: голова — Марія Косован, заст. голови — Маруся Григор, секр. — Оксана Мохорук, касирка — Марія Басараба. Відвідування хворих — Павліна Глуханюк і Катерина Козунь. Контрольори — Анна Голік і Павліна Глуханюк. Сестриці — Марія Григор і Василина Мадрига.

Членки відділу бажають журналові і його редакції найкращих успіхів.

Оксана Мохорук, секр.

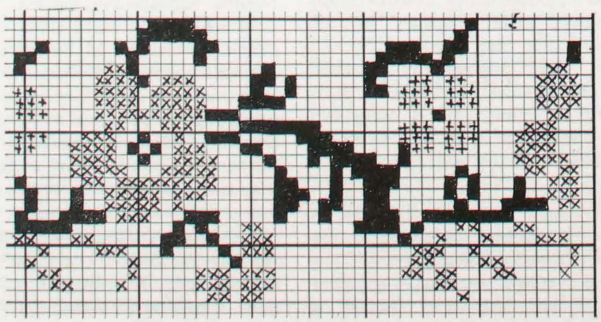

БЛ. П. АННА ВИШНЕВЕЦЬКА
Вінніпеґ

В суботу, 29 жовтня 1983 року упокоїлась у Вінніпезі на 86 році свого трудолюбивого життя бл. п. Анна Вишневецька, любляча мама, добра бабуня і свідома українська громадянка.

Народилась Анна 19 січня 1897 року в с. Ясінів, повіт Броди, Західня Україна, як друга дитина в родині Максима та Мокрини Козаків.

До Канади Анна приїхала 10-літньою дівчиною з батьками, двома сестрами, одним братом та своєю бабунею Євою Передера 1907 року. Родина поселилась на гомстеді в околиці Арнес у Манітобі на піонерському дорібку.

1916 року Анна одружилась з Андрієм Вишневецьким. Молоде подружжя започаткувало своє господарство на фармі у Силвер, Ман., а пізніше переїхали до Ст. Клавд. В 1924 році родина Вишневецьких переїхала до Ротвел, а вкоротці по цім до Віста в Манітобі, де заклали своє власне торговельне підприємство — крамницю мішаних товарів.

В році 1932 родина Вишневецьких переїхала на сталий побут до Вінніпеґу. Росли діти — дві дочки — Єлисавета і Оля і син Мирослав, які потребували школи та рідного середовища. Анна була щирою та ідейною українкою; живо цікавилась громадським життям, яке щойно тоді небирало сили, багато читала, а прибувши до Вінніпеґу обидвоє з чоловіком вступили в члени громади УГПЦ Св. Покрови. Анна стала сестрицею в церкві. Коли ж побудовано у Вінніпезі Всеканадську Катедру Пресв. Тройці, Анна в 1948 році перенесла сюди своє членство та включилась у членство відділу Союзу Українок ім. Лесі Українки, де вкладала свою працю. Крім того Анна Вишневецька була членкою Українського Музею Канади і Колеґії Св. Андрея. Анна була великою прихильницею журнала „Промінь" і зі своїх скромних заощаджень часто складала на його фонд пожертви, багато читала вона іншої літератури та взагалі цікавилась ширшим громадським життям та українським світом взагалі. Її найбільшим особистим замилуванням була городництво і впродовж багато років плекала квіти і город.

Похоронні відправи — Панахида і

Похорон служили о.о. парохи — протопресв. Ф. Керніцький та о. М. Равлюк в Катедрі. А по похороні в залі Катедри відбувся поминальний обід. Членки відділу ім. Лесі Українки супроводили свою членку з прапором, віддавши їй вияв пошани та попрощавши в останню дорогу. Вічна їй пам'ять.

Анна Вишневецька залишила у глибокому смутку дві дочки — Олю Варенчук у Детройті, Єлисавету і зятя Івана Зучкана у Вінніпезі, сина Мирослава і його дружину Надю в Брендоні, 10 внуків, 13 правнуків, сестру Катерину Козак в Селкірк і брата Петра Козака в Мусгорн з родиною. Упокоєння Анни попередила сестра Марія Кем та два брати — Іван і Михайло.

* * *

ПОДЯКА

Родина покійної Анни Вишневецької складає щиросердечну подяку о.о. духовним — протопресвітерові Ф. Керніцькому, о. М. Равлюкові за відправи молитви та слово про покійну. Спеціяльна подяка членкам відділу ім. Л. Українки за услуги трапези, пані Ангелині Павлик за прощальне слово та жертводавцям нев'янучих вінків на різні народні цілі.

Родина

БЛ. П. МАРІЯ ШЕБЕЦ
Вотерфорд, Онт.

З великим смутком зустріли членки Жіночого Товариства ім. Л. Українки вістку, коли одна із перших піонерок, членка нашого Т-ва Марія Шебец відійшла у вічність 3-го листопада 1983 р. на 89-му році життя.

Марія народилася в Польщі, у 1894 році, в родині Мадезіяр. Приїхала до Канади у 1912 році. Вийшла заміж за Івана Шебеця, і фармерувала у Ватерфорді, Онт.

Вони були перші з наших піонерів, що прибули до Канади. Щиро працювали при будові нової церкви у 1941 р., і стали її членами.

І. Шебец учив Рідну Школу і музику. Муж Марія упокоївся 1953 р.

1941 р. отець і добр. Гикаві зорганізували Жіноче Т-во ім. Лесі Українки і на цих зборах Марія Записалася до т-ва і стала першою головою т-ва. На цій позиції була 3 роки.

У 1971 р. відбувся 30-літній Ювілейний з'їзд і вона отримала грамоту і шпильку. Вона була щира і лагідної вдачі.

Панахиду відслужив о. прот. Олександер Костюк у п'ятницю і суботу 5-го листопада 1983 р. Похоронна відправа із Службою Божою, відбулася у церкві св. Покрови, — служили о. Ол. Костюк і о. М. Тапієка. Співав хор при проводом О. Возняка, дякував М. Дроздовський. Членки Союзу Українок тримали свічки і прапор під час Богослуження.

Після похорону відбувся поминальний обід, в Народному Домі, який приготовило Жіноче Т-во. Під час обіду промовляли і висловлювали співчуття родині о. прот. Ол. Костюк і о. М. Тапієка, голова громади Мирослав Андрушко, голова жіночого т-ва Оля Андрушко, близькі і приятелі. На закінчення в імені родини п. Ворталб склав подяку отцям, дякові, хористам, жін. т-ву

за обід. Тим, що несли домовину і похоронному заведенню.

Марія залишила сестру, пані А. Гоменюк в Торонті, у глибокому смутку. Пані Гоменюк склала дар $45.00 на журнал „Промінь" на нев'янучий вінок у пам'ять покійної дорогої сестри Марії.

Покійна Марія залишила пам'ять для своєї церкви, дар в сумі $1,000.00. На жін. т-во $500.00. При цій нагоді громада св. Покрови висилає $50.00 на „Український Голос", жін. т-во $50.00 на „Вісник" у пам'ять дорогої членки Марії Шебец.

Пані А. Гоменюк висловлюємо глибокі співчуття по втраті дорогої сестри.

Хай добра пам'ять про покійну залишиться в наших серцях.

Вічна їй пам'ять!

Рузя Галик

БЛ. П. АННА ПАВЛЮК

В понеділок, 12 вересня 1983 р. в давфинській лікарні, проживши 79 років, упокоїлась бл. п. Анна Павлюк.

Народилася Анна 3-го жовтня 1903 р. в родині Миколи Прокоповича й Анастасія з роду Суха, в містечку Скала над Збручем, Борщівського повіту в Західній Україні.

Початкову школу скінчила в рідному містечку. Цікавилася з молодого віку релігійним і громадським життям. Вже в рр. 1916 - 17 належала до молодечої організації „Луговики". Вийшла заміж за Дмитра Павлюка 16 жовтня 1921 р. в рідній околиці — містечку Скала.

Прибула до Канади в 1927 р. і поселилися в Шортдейл, Ман., де набули фарму і почали господарювати з мужом Дмитром. Громадська праця була їй дуже близькою, і тому Анна разом з мужом Дмитром взялися до громадської праці.

В Шортдейл у своїому домі провадила Рідну Школу, пізніше подарували площу під будову Народного Дому (школи) ім. Тараса Шевченка.

В 1936 р. зорганізовано відділ Союзу Українок і Анна була першою його головою. В пізніших роках була членкою у Ванкувері, а останньо у Давфині.

В Давфині від 1950 року була членкою місцевої церкви, Сестрицтва та Союзу Українок Канади.

Була членкою старших громадян м. Давфину, брала участь в хорі при цій організації, аж до 1982 р. Виступала часто на Фестивалях в Давфині як членка хору. Мала гарний голос і талант, тому брала участь в головніших ролях у різних татральних виставах. Багато праці вложила в громаді Пресв. Тройці в Шортдейл, Ман. Була побожною — практикуючою християнкою — доброю парафіянкою нашої Рідної Церкви.

Свою жертвенність доказувала також різними пожертвами на Церкву, Колегію Св. Андрея, Музей С.У.К., Фундацію Т. Шевченка при КУК. Любила читати „Український Голос", „Вісник", а передусім „Промінь" — улюблений її журнал, „Жіночий Світ" тощо. Виховала в патріотичному дусі своїх дітей. Вони всі гарно розмовляють по-українському і в свою чергу виховують внуків.

Залишила в смутку: мужа Дмитра в Давфин, Ман., сина Мирослава з дружиною Ольгою в Дітройті, 3 дочки: Любу Кут у Ванкувері, Б. К., Ольгу Гурак з мужом Николою у Віндзорі, Онт., Даруся Матлашевську з мужом Антоном в Давфині, Ман., 10 внуків, 2 правнуки та одну сестру Ольгу і шваґра Олексу Андрейчука в Західній Україні.

За її труди та вклад в релігійно-громадське життя в даних околицях нехай Всевишній Господь Бог нагородить вічним життям в Своїх Небесних Оселях! Вічна їй пам'ять!

Похоронні відправи відбулись в четвер 15-го вересня — Панахида — в Похоронному заведенні Стрільчука. Взяли участь священики: о. Є. Труфин і о. Є. Стефанюк. В п'ятницю, 16 вересня відправляли ті ж священики Заупокійне Богослуження в церкві Св. Юрія. Жіноцтво з відділу Союзу Українок держало почесну сторожу і свічки підчас Богослуження. Над могилою на цвинтарі промовляла пані Марія Андрейчук. Після відбулася тризна в залі Авдиторії підчас якої промовляли обидва священики також п. Анастасія Дроздович — близька приятелька Покійної Анни. В пам'ять Покійної муж Дмитро зложив $100.00 на Церкву, $50.00 на „Український Голос", $25.00 на „Вісник" і $25.00 на „Промінь".

Приятель о. Є. Т.

* * *

ПОДЯКА

Почуваємося до християнського обов'язку зложити нашу щиру подяку: священикам, дякам, хористам за відправи. Членкам Союзу за почесну сторожу під час Похорону, за квіти, картки співчуття, за участь і прислугу при поминальному обіді, усім, що потрудилися улегшити наше горе, за відвідання в лікарні, та за молитви підчас Похорону нашої дорогої Дружини, Мами, Бабуні і Прабабуні — Анни.

Нехай Всевишній всіх Вас винагордить Своїми Щедротами сторицею.

Горем прибиті:

Муж Дмитро Павлюк,
син Мирослов, дочки, зяті,
внуки і правнуки

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

Кладемо нев'янучий вінок у перші роковини відходу у вічність бл. п. Анни Копачівської — упокоїлась 12 березня 1983 р., у світлу пам'ять покійної, щирої церковної працівниці засилаємо $25.00 на журнал „Промінь".

Відділ ім. Л. Українки в Мелфорт, Саск.

— — — — —

Шануючи світлу пам'ять наших дорогих незабутніх родичів з родин Тихих і Хабів, померлих в різний час в Канаді і в Україні, і в світлу пам'ять мого любого мужа, батька і дідуся та прадіда Семена Хаби, який відійшов 17 лютого 1976 року, засилаю $20.00 на журнал „Промінь".

Дружина Анна Хаба з родиною,
Редвотер, Альберта

— — — — —

Відділ ім. Лесі Українки в Радвей, Альберта, складає у пам'ять колишньої членки, добр. Розалії Фик, яка упокоїлась 7 листопада 1982 р. в Келовна, Б. К. з пошаною до покійної відділ складає дар $25.00 на журнал „Промінь". Вічна їй пам'ять.

Наталка Паличук, голова Марія Снайчук, секр.

— — — — —

У світлу пам'ять мого дорогого мужа, батька, дідуся, бл. п. Петра Євчука, який упокоївся 3 березня 1979 року, в його пам'ять складаємо $25.00 на „Промінь".

Анна Євчук з родиною, Вестон, Онт.

— — — — —

У десяту болючу річницю упокоєння дорогого мужа, батька, і дідуня, бл. п. Петра Немировського, упокоївся 29 березня 1974 року, в його світлу пам'ять кладемо нев'янучий вінок і засилаємо $10.00 на „Промінь".

Дружина Анеля Немировська з родиною,
Брентфорд, Онт.

— — — — —

Манітобська Провінційна Екзекутива Союзу Українок кладе нев'янучий вінок на свіжу могилу Володимира Білича, довголітнього учителя і передового члена СУС, який упокоївся в четвер 26 січня у Вінніпезі, у його незабутню пам'ять складає $25.00 на журнал „Промінь". Дружині Єлисаветі Білич, дітям і родині висловлюємо глибокі співчуття.

Соня Бейзик, голова
В. Мулик-Луцик, секр.

— — — — —

Кладемо нев'янучий вінок у пам'ять Івана Ґабриша — упокоївся 14 лютого 1963 р. в Гефорді, Саск. і в його пам'ять засилаємо $5.00 на „Промінь".

Замість квітів засилаємо $5.00 у пам'ять Василя Дем'янюка — упокоївся 2 лютого 1977 р. в Ню Вестмінстер, Б. К.

Діти, внуки і правнуки —
Михаліна і Роман з Камрось, Альберта

— — — — —

У першу річницю смерти бл. п. Йосифа Осачука, шваґра, вуйка і доброго приятеля, який упокоївся 17 січня 1984 р. у Вінніпезі, складаємо нев'янучий вінок і засилаємо у його світлу пам'ять $20.00 на „Промінь".

Карусі і Тарасові висловлюємо найщиріші співчуття.

Елан, Даруся, Олесь і Марко Пасічник,
Мейпл Ридж, Б. К.

У першу річницю упокоєння нашої дорогої мами, бл. п. Меланії Ґудзак — відійшла від нас 18 лютого 1982 р. складаю китицю нев'янучих квітів та у її світлу пам'ять засилаю $50.00 на Промінь".

Покійна залишила у глибокому смутку мужа Миколу, дочок, синів, невісток і зятів, внуків, сестер і брата. Була членкою відділу ім. О. Кобилянської в Саскатуні. Пам'ять про неї живе в серця її мужа й родини. Вічна їй пам'ять.

Дочка Ольга, зять Василь Томсони, Саскатун

— — — — —

У світлу пам'ять моєї незабутньої дружини і добродійки Марії Стефанюк, яка відійшла у вічність 20 березня 1982 року, замість квітів складаю на журнал „Промінь" $25.00. Вічна їй пам'ять.

Муж о. Є. Стефанюк

— — — — —

Кладу нев'янучий вінок на свіжу могилу моєї дорогої вуйни, бл. п. Анелі Топоровської з Пайн Ривер, Ман., яка упокоїлась 1 грудня 1983 р. засилаю $10.00 на „Промінь" що його, знаю, вона високо цінила.

Доротея Панчук, Вернон, Б. К.

— — — — —

Відділ ім. Доньки України в Реджайні, Саск. кладе нев'янучий вінок на могилу нашої членки бл. п. Анни Боднарчук і складає в її пам'ять $10.00 на журнал „Промінь". Родині висловлюємо щирі співчуття.

Галя Клапущак, голова
Анна Заліщук, секр.

— — — — —

Відділ ім. Донвки України в Реджайні, Саск. кладе китицю квітів на могилу нашої довголітньої членки, бл. п. Єви Шишковської, яка упокоїлася 11 листопада 1083 року і засилаємо $10.00 на журнал „Промінь". Родині складаємо наше співчуття.

Галя Клапущак, голова
Анна Заліщук, секр.

— — — — —

У світлу й незабутню пам'ять моєї дорогої жінки, Павліни Обух, яка упокоїлась 20 січня 1984 року в Айтуні, Саск., засилаю $10.00 на журнал „Промінь".

Михайло Обух, Айтуна, Саск.

Довкола дому

Стефанія Кульба

ПРИПРАВЛЕНИЙ ПАСТЕРНАК

1 ф. пастернаку
3 ложки масла
¼ горнятка жовтого цукру
¼ ложечки соли
¼ горнятка яблучного оцту
3 ложки помаранчевого соку

Варити цілий пастернак в соленій воді 10 хвилини, відтак знизити температуру і варити ще 20 хвилини. Очистити від шкірки, покраяти на четвертинки. Розтопити масло в пательні, додати решту складників; привести до кипіння — уложити пастернак і смажити 5 хвилин або аж буде прозоре, мішаючи постійно. Цей смажений пастернак дуже смачний з печенею.

— — —

СМАЖЕНА ЦВІТНА КАПУСТА (КАЛЯФЙОР)

1 квітна капуста
2 ложки масла
2 ложки борошна (муки)
1 ложка дрібно нарізаної зеленої петрушки
сіль до смаку

Почищений і помитий каляфйор кинути на кип'ячу воду; варити до м'якости. Вийняти з води і поставити нехай вистигне — капусту поділити на частинки — малі головки. Обкачати у борошні і присмажити. Подавати на стіл з розігрітим маслом змішаним з дрібно порізаною зеленою петрушкою.

СТУДЕНЕЦЬ З РИБИ

2 фунтовий короп, 1 цибуля, 2 моркви середньої величини, 1 петрушка, кусочок пастернаку, зубок часнику, сіль і перець до смаку.

Коропа почистити з луски і вичистити середину, очі вибрати острим ножем. Зварити ярину. Коли закришка майже готова, дати до неї покраяну на кусочки рибу і варити яких 10 - 15 хвилин. Води має бути стільки, щоб покривала рибу. Як готова, вибрати цибулю, зубчик часнику. Рибу виложити у відповідну посуду і заляти юшкою. Для певности можна розвести одну пачечку желятини в холодній воді і змішати з юшкою. Поставити в холодильник, щоб риба застигла. Коли подаємо на стіл, можна прикрасити кружальцями цитрини і зеленою петрушкою.

— — —

КАРТОПЛІ ГАЛУШКИ

2 горнятка — варених, пом'ятих картоплин
¾ до 1 горнятка муки
1 розбите яйце
½ ложечки солі

Картоплю добре вимісити з яйцем, мукою і сіллю. З того тіста робити подовгасті, малі кульки — величини волоського горіха.

Кидати на кип'ячу воду і варити около 5 хвилин. Відцідити, виложити на полумисок і полляти маслом.

Можна подавати з сиром і сметаною або як додаток до м'яса з підливою.

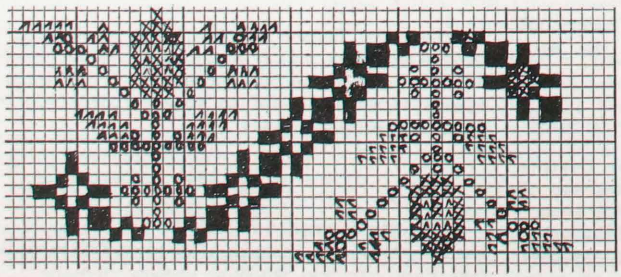

Кольори ■ чорна, ◤ жовта, ° зелена, × червона

MUSHROOM BAKED PERISHKY (TURNOVERS)

1-8 oz. package cream cheese — softened
1½ cups flour
½ cup butter or margarine, softened
½ lb. mushrooms — minced
1 large onion — minced
¼ cup sour cream
1 teaspoon salt
¼ teaspoon thyme leaves
1 egg — beaten

In large bowl with mixer at medium speed, beat cream cheese, flour, and butter or margarine until smooth; shape into ball; wrap and refrigerate for 1 hour.

Meanwhile, in a skillet over medium heat, in 3 tablespoons hot butter or margarine cook mushrooms and onion until tender, stirring occasionally. Stir in sour cream, salt, thyme and 2 tablesspoons flour and set aside.

On floured surface with floured rolling pin, roll half of the dough to ⅛ inch thickness. With floured 2-¾ inch round cookie cutter cut out as many circles as possible and keep on repeating.

Preheat oven to 450°F. Onto one half of each dough circle, place a teaspoon of mushroom filling. Brush edges of circles with some egg; fold dough over filling. With fork, firmly press edges together to seal; prick tops. Place perishky on ungreased cookie sheet; brush with remaining egg. Bake 12 to 14 minutes until golden. Makes about 3-½ dozen. Serve as hors d'oeuvres (zakuska). May be frozen, unbaked — then just pop them in the oven and bake a bit longer then specified above.

N. B. — The key is to make sure all the luscious filling stays tucked inside while baking.

ЩО ТАКЕ ПРЕСОВИЙ ФОНД?

Питається нас читачка що таке пресовий фонд? Хто визначує суму пресового фонду, чи є якась спеціяльна ціль пресового фонду?

Пресовий фонд це допомога журналові у його тяжких фінансових потребах. Передплат не підносимо, щоб дати можливість всім, особливо старшим передплачувати журнал. Суму пресового фонду визначують самі жертводавці. Це їх власна оцінка журнала, його змісту, його завдань не тільки для читачки, але й для цілої нашої організації, для суспільства.

Висока ціна оплати пошти збільшила його видатки. Ціни на друках і всьому іншому зросли, а ціна на передплатах та сама. Багато наших читачок самі оцінюють вартість журнала, розуміють його труднощі і складають пожертви на пресовий фонд. Більшу допомогу могли б виявити відділи, одначе лише невелика частина відділів віддержують його.

Редакція, адміністрація журнала складає щиру подяку всім тим, що разом з передплатою або при дописах складають пресовий фонд. Тих, що присилають знимки до поміщення просимо пам'ятати, що фірми, які виробляють кліші піднесли високі ціни, бо найменша кліша коштує від 18 — 20 долярів.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРОМЕНЯ"

Розалія Томащук, Мічам, Саск. — У завіщенні	$250.00
Текля Кравчук, Винярд, Саск. — У завіщенні	100.00
Відділ ім. Кн. Ольги з нагоди 40-річчя Відділу	40.00
Калина Сакалюк, Торонто	26.00
Нелі Чорнейко, Ст. Кетеринс, Онт.	26.00
Відділ ім. Кн. Ольги, Стінен, Саск.	25.00
Зеновія Змієвська, Тандер Бей, Онт.	25.00
Петро і Оля Михайлишини, Тандер Бей	20.00
Відділ ім. Лесі Українки, Мензі, Ман.	20.00
Відділ Доньки України, Роблін, Ман.	15.00
Марта Савчук, Принц Алберт, Саск.	13.00
Анастасія Погранична, Ніягара Фалс	13.00
Текля Кудрик, Ватсон, Саск.	13.00
Анна Тріщук, Саскатун	10.00
Марта Савченко, Давнсвю, Онт.	10.00
Марія Пресунька, Тандер Бей	10.00
Анна Горбай, Роблін, Ман.	8.00
Наталя Березнюк, Вайлдвуд, Альберта	8.00
Павліна Завадська, Лашін, Кве.	8.00
Анна Завадська, Торонто	8.00
Іван Середюк, Реджайна	8.00
Параня Гладинюк, Ніягара Фалс	8.00
А. Кінащук, Стирджес	8.00
Гелен Слюсарчук, Едмонтон	8.00
Фред Хрущ, Атабаска	8.00
Оксана Гунько, Монтреал	8.00
Анна Малиш, Вернон, Б. К.	8.00
Тоня Патранюк, Тандер Бей	8.00
Л. Карпінська, Ванкувер	8.00
Марія Юрків, Кемсак	8.00
Галина Желем, Оттава	6.00
А. Валькович, Монтреал	6.00
Маріяна Телега, Виндзор	6.00
А. Шліхта, Торонто	5.00
Наталя Манчук, Торонто	5.00
Марус Нітух, Монтреал	5.00

По $3.00 склали: Анна Стахів, Торнгил, Онт., Юлія Гриців, Монтреал, Надя Гаврилик, Чатам, О. Мишкевич, Давнсвю, Маргарета Тимчук, Вайта, Ман., Емілія Левчук, Йорктон, Саск., Марія Татарчук, Торонто, Марія Чорна, Вікторія, Б. К., Марія Павлик, Саскатун, Стефанія Михасів, Кемсак, Саск., М. Стрілецька, Монтреал, Варвара Бойко, Тандер Бей, Марія Дудко, Тандер Бей.

Поправка: У виказі пожертв на прес. фонд в числі 1, 1984 на стор. 16 має бути, що $5.00 склала пані Оля Чудновська з Монтреалу, не Анна.

ПРО НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ

В числі журнала з лютого було проголошено 20 нових передплатниць. Це були — одні подарункові передплати, інші придбали референтки. а ще інші самі зголосились. Для журнала це великий здобуток. Подбаймо щоб кожна свідома українка, а принаймні кожна членка у відділі була передплатницею, то цим багато зробимо для своєї організації.

В цьому числі проголошуємо знову 17 нових передплатниць. Це найбільший подарунок журналові зробили ті, що придбали передплатниць, або самі зголосились. Складаємо їм найщиріші подяку.

Нових читачок сердечно вітаємо.

Адміністрація і редакція

ПРИДБАЛИ НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ

Павліна Мулька, рефер., Ту Гилс, Альберта	**3**
Стефанія Александер, Мус Джо, Саск.	**3**
Фіона Пелех, Едмонтон — для США	**1**
Клавдія Левко, Вінніпеґ	**1**
Н. Н., Вінніпеґ	**1**
Марія Білоус, реф., Давфин, Ман.	**1**
Відділ ім. О. Кобилянської, Мазепа, Саск.	**1**
Анна Дорош, реф., Саскатун	**1**
Євгенія Палідвор, реф., Принц Алберт, Саск.	**1**
Марія Паламарик, Смокі Лейк, Альберта	**1**
Анна Добровольська, Делта, Б. К.	**1**
Вікторія Калюжна, реф., Лондон, Онт.	**1**

СКРОМНІ ПІОНЕРКИ СУЧАСНИЦІ

І так як Розалія Томащук, то так і Текля Кравчук належать до тих скромних рядових діячок піонерок, які з щирим почуттям любові до рідного завжди спішились, завжди несли свою працю для загального добра, закріпивши його ділом, що повинно б бути прикладом для багатьох нас. Бо як довго буде працювати рідна преса, яка буде нести рідне слово, так довго буде існувати та діяти українська організація.

ISSN 0380-2140

P v-40
HAWRYSH MRS K
11130-101 ST
EDMONTON ALTA
T5G 2A1

ЧИ ВИ ВЖЕ НАБУЛИ СОБІ

"UKRAINIAN CANADIANA"

Книга має 12 статтей про мистецтво, кераміку, Різдвяні та Великодні звичаї, куховарство, ткацтво, ношу, танці, писанки, вишивки, літературу, музику та дереворізьбу.

Книга, розміром 8½ на 8½ цалів, гарно оправлена в тверду полотняну оправу з золотим витиском.

Крім 100 стор. статтей, книга має велику бібліографію, понад 100 гарних кольорових фотографій із українських канадських ручних виробів, гарний папір і чистий друк.

ЦІНА В ПРОДАЖУ $12.00.

ПОШТОВА ОПЛАТА 50 центів.

ДРУКОВАНА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

Замовлення висилайте на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
#612 24th St. East
Saskatoon, Sask.
S7K 0L1